

Војнопензионерске теме и дилеме

ИНФЛАЦИЈА НАГРИЗА ПЕНЗИЈЕ

Повећање цена енергента, хране и већине других производа у приличној мери обезвредило је куповну моћ пензионера и отворило врата све већој инфлацији. У новим условима држава ће морати да прилагоди „швајцарску формулу“ за усклађивање пензија.

Најављено је значајније повећање пензија и плата.

Светска криза, пре свега економска, ваља се човечанством већ месецима. Прети да поништи много тога што су марљиви створили. У економској историји ретки су периоди кад једна глобална криза настаје непосредно након претходне. После планетарне короне, украјински сукоб, као апокалипса, прети свету свом жестином. На недавно одржаном економском форуму у Давосу, према извештајима новинара, речено је да свет срља у пропаст. Аналитичари убрзано процењују да ли ће у Украјини или поводом тог сукоба доћи до употребе атомског оружја јер се НАТО све отвореније меша у операцију. Укупна ситуација доспела је, чини се, до прве тачке усијања, са које се тешко враћа на пређашње стање мирног развоја.

Ако се остваре прогнозе да ће у свету завладати глад јер се неће произвести довољно пшенице и других артикала, онда би људи у магновењу, да би обезбедили елементарне услове за живот, могли да посегну за оружјем. Ратни пожар био би планетарних размера, па би било тешко предвидети судбину човечанства.

Усредистију свих садашњих и надолazeћих невоља је енергетска криза. Енергенти су, сви до једног, енормно поскупели. Како је за сваку производњу и транспорт потребна енергија, садашње неприлике се одражавају на цене готово свих производа и услуга. Инфлација је већ, као какав карцином, прекрила свет. Западне земље бележе рекордан раст цена. Рафови са основним животним намирницама у продавницама многих земаља све су чешије празни.

Србија је такође на удару економског цунамија. За разлику од многих других држава, за сада се успешно носи са свим проблемима. Како ствари стоје у нашој земљи ће бити довољно хране, а чине се напори да се обезбеде енергенти за предстојећу зиму.

Достигнути ниво инфлације (око 10 одсто) највише се одражава на најсиромашније становнике Србије. У ту категорију се пре свега сврставају пензионери којима су просечна месечна примања у односу на просечну плату у Републици Србији склизли на ниво од 40 одсто. Код војних је то нешто повољније.

Много хваљена тзв швајцарска формула за усклађивање пензија произвела је све веће заостајање пензија у односу на плате и велико незадовољство грађана трећег доба, који све теже састављају крај с крајем. Пре више од једне године Фискални савет (ФС) је препоручио како да се надогради постојећа „швајцарска формула“ према којој се сада пензије усклађују 50 одсто с растом зарада и исто толиком са растом инфлације. Очекује се да Влада РС одлучи да промени начин усклађивања пензија, то јест „швајцарску

формулу“ прилагоди актуелним економским и друштвеним приликама, што би било у складу и са најновијим светским дешавањима. То не би угрозило финансијску стабилност земље, нити касу фонда ПИО у коју се од јануара до априла ове године слило око три милијарде динара више него што је било планирано.

Да би формула за индексацију пензија била кредибилна и финансијски одржива, како препоручује Фискални савет, мора се доследно примењивати и у повољним и у неповољним временима. При томе се исказује веровање да је систем такзваног аутоматског стабилизатора одговарајући приступ за надоградњу „швајцарске формуле“.

Конкретно, наводе из ФС-а, када би пензије пале испод 9,5 одсто бруто друштвеног производа (БДП) „швајцарска формула“ би прописивала усклађивање 75 одсто са растом зарада и 25 процената са растом цена. Пензије би се усклађивале 100 одсто са растом зарада у случају да расходи падну испод девет процената БДП-а.

Али, равнотеже ради, предвиђа се и могућност примене другог сета мера. Према слову те варијанте, пензије би се усклађивале 75 одсто са инфлацијом и 25 процената са зарадама, када њихово учешће пређе 10,5 одсто БДП-а и 100 процената са инфлацијом, када премаше 11 одсто БДП-а.

Швајцарска формула“ је уведена како би држава све мање дотирала пензије из буџета.

Како се наводи у извештају ФС-а у делу надоградње „швајцарске формуле“ било би исправно да се учешће инфлације и раста зарада не фиксира унапред већ да се прилагођава стању економије. Што значи у добрим временима повећало би се учешће зарада, док би се током криза смањивало (и последично повећавало учешће - инфлације).

Јавне финансије Србије поднеле су огроман терет током здравствене кризе од око 5,4 милијарди евра. Пандемија изазвана вирусом ковид-19 захтевала је снажно повећање буџетских расхода за здравство, али и за подршку угроженој привреди и становништву.

Пакет фискалних мера који је спровела Србија током трајања епидемије био је веома обиман и укупно је коштао буџет чак 5,4 милијарди евра, укључујући очекивано трошење у 2022. години, наводи се у извештају Фискалног савета. Средства за њега обезбеђена су задуживањем па је то био главни разлог због ког је јавни дуг Србије од краја 2019. до краја 2021. повећан за око 6 милијарди евра. Фискални савет је у овом истраживању анализирао на шта су конкретно потрошена буџетска средства, колико је то било економски

оправдано и ефикасно. Главни закључци су следећи: 1) спровођење снажних мера фискалне политике током трајања здравствене кризе јесте било оправдано; 2) мере које је спровела Србија биле су сувише неселективне и због тога нису биле потпуно економски рационалне. Релативно слични ефекти могли су се постићи и са две милијарде евра мање потрошених буџетских средстава (и мањег задужења земље) – да су антикризне мере биле боље усмерене ка угроженим сегментима привреде и становништва.

Насиоци извршне власти пред собом су имали два избора. Први је био да не задужују државу, тј. да привреду препусте деловању тржишних механизма и не спроводе велике буџетске интервенције. То би значило гашење једног дела предузећа којима је промет снажно пао током пандемије уз губитак великог броја радних места. Друга опција била је да се држава задужи како би се буџетским средствима субвенционисала привреда да премости период пандемије.

Но вратимо се усклађивању пензија. Предност надограђене „швајцарске формуле“ била би у ближем праћењу привредних токова чиме се подржава буџетска стабилност током периода кризе, односно излази у сусрет друштвеним очекивањима за већим стандардом.

Будући да расходи за пензије у упоредивим државама Источне Европе најчешће износе између девет и десет одсто БДП-а, економски је оправдано циљати учешће пензија у српском БДП-у од десет одсто. Тако би се „швајцарска формула“ као до сада примењивала са учешћем 50 одсто инфлације и 50 процената раста зарада докле год се расходи за пензије крећу у оквиру од 9,5 до 10,5 процената БДП-а. Када би пензије изашле изван овог коридора, размера инфлације и зарада у „швајцарској формули“ би се мењала тако што би се повећавало учешће зарада када су пензије испод циљаног коридора и симетрично би се повећавало учешће инфлације када су пензије изнад.

Држава, судећи по изјави председника Александра Вучића, намерава да значајније повећа плате у јавном сектору и пензије, како би преборили инфлацију и друге недаће. Да би се то остварило претходно је потребно обезбедити сагласност Међународног монетарног фонда. С обзиром да је за тај процес потребно време, повећање пензија и плата може се очекивати на јесен. Зависно од темпа и висине инфлације појавиће се потреба да се пензије усклађују чешће него до сада.

Звонимир ПЕШИЋ

Министар Стефановић и амбасадор Хил на уручењу америчке донације ВМЦ „Карабурма“

ПОЧЕО СА РАДОМ НОВИ СКЕНЕР

Потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић и амбасадор САД Кристофер Хил присуствовали су 5. маја у Војномедицинском центру „Карабурма“ церемонији примопредаје медицинске опреме коју су тој војној здравственој установи донирале Сједињене Америчке Државе.

Министар Стефановић се захвалио амбасадору Хилу на донацији која се састоји од 64-слајсног скенера и покретног рендген апарата и рекао да је важно да наши војници увек буду најбоље могуће збринуте, да знају да имају војно здравство које брине о њима у сваком тренутку, али и подсетио да војно здравство данас брине и о свим другим грађанима Србије.

Спремни смо да им пружимо сваку могућу помоћ и са огромним знањем, огромним искуством и свим лекарима и медицинским особљем које тамо ради и верујем да смо показали како се успешно спасавају животи – рекао је министар Стефановић.

Министар одбране је, такође, захвалио и медицинском особљу и лекарима ВМЦ „Карабурма“ на свему што су чинили за грађане наше земље.

Још једном хоћу да се захвалим и свим људима који су радили и раде данас овде у Војномедицинском центру „Карабурма“, који су у најтежим временима ковида спасавали животе не размишљајући о себи, као и свим људима из војног здравства, који су посвећени сваком свом пацијенту и поно-

Нови скенер има велики значај за ковид болеснике

Желим да се захвалим амбасадору Хилу и САД на досадашњој одличној сарадњи коју смо имали у свим годинама иза нас. У последњих десетак година имали смо донације у цео сектор Министарства одбране и Војску Србије веће од 47 милиона долара и повод данашњег сусрета, такође, је једна лепа ствар, а то је донација мултислајсног скенера и рендген уређаја који ће бити у војној ковид болници у Карабурми. Надамо се када ковид буде ускоро иза нас да ће да ће ови дијагностички уређаји бити зачетак стварања војне болнице, са пуним капацитетом, са уређењем које планирамо и на бавком нових уређаја – рекао је министар Стефановић.

Он је захвалио и на подршци коју су САД дале војном здравству у Србији у последњих десет година.

Те инвестиције су биле значајне и у техници и опреми, али и у тренингу наших људи. Стратешко партнерство које имамо је нешто што желимо да развијамо и у будућности. За нас је важно да наши војници увек буду најбоље могуће збринуте, да знају да имају војно здравство које брине о њима у сваком тренутку, а као што знате, војно здравство данас брине и о свим другим грађанима Србије. Наша Војномедицинска академија и наши центри су отворени за све грађане Србије 24 сата сваког дана.

смо представљају Србију и свуда у свету и кроз наше мировне мисије, али и у нашој земљи. Још једном желим да се захвалим амбасадору Хилу на овој заиста сјајној донацији и очекујем да тако добру и успешну сарадњу наставимо и у будућности – рекао је министар Стефановић.

Амбасадор Хил захвалио је министру Стефановићу на прилици да посети ту војноздравствену установу која је прве класе и да присуствује нечему што означава развој сарадње.

Мислим да је битно да сваки родитељ који шаље сина или ћерку у војску треба да зна да ће његово дете имати најбољу могућу негу и то је заиста тачно овде у Србији. Ово није само питање сарадње и техничке опремљености, већ и способности Србије да употреби овакву опрему и да искористи да она у потпуности функционише како треба. Радујем се сарадњи наше војске са Војском Србије на свим нивоима, и ми имамо много генерала, али рекао бих да је „Генерал електрик“ заслужан за ово – рекао је амбасадор Хил.

Он је рекао да се радује будућој сарадњи и додао да ће се трудити да види шта је то што још може бити учињено и посебно захвалио на данашњој прилици да упозна представнике војног здравства.

Командант привремене војне болнице

Министар Стефановић
поводом Дана победе
над фашизмом
и Дана Европе

ДА ЧУВАМО СКУПО ПЛАЋЕНУ СЛОБОДУ

Поводом Дана победе над фашизмом и Дана Европе потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић поручио је да Србија обележава ова два важна датума, која симболизују нашу славну, херојску историју и будућност коју желимо да градимо за нашу децу.

У светској историји остало је забележено да је малени српски народ рекао одлучно не Хитлеру и његовим силама зла. Свој избор праве стране историје, за нас једине прихватљиве, платили смо скупо – животима наших дека, бака, родитеља и других ближњих. У Другом светском рату били смо један од најстрадалнијих народа на свету, али ни на трен нисмо устукнули у борби за људскост, у борби за слободу и мир. За вредности које прожимају биће српског народа, рекао је министар Стефановић.

Он је истакао да смо дужни да не заборавимо жртву наших предака, да не дозволимо да се заборави њихова непоколебљивост у борби за боље сутра Србије, али и целе Европе и света.

„Бескрајно хвала нашим прецима, јунацима, због којих данас стојимо исправног чела, поносни што смо као народ увек били на исправној страни историје. Правда, слобода и љубав према отаџбини и данас су најузвишенији идеал Србије и њених грађана. То је аманет који су нам преци оставили – да чувамо скупо плаћену слободу коју су нам изборили. Чувајући успомену на њих, данас градимо земљу која је посвећена очувању мира и стабилности, земљу која је посвећена изградњи и стварању боље будућности. Србију која своје место види управо у Европској унији, чији почетак стварања данас обележавамо, као месту које представља заједницу народа која почива на принципима сарадње и солидарности, уједињена на стварању напретка и бољих услова живота свих народа“, рекао је министар Стефановић.

„Карабурма“ пуковник др Иво Удовичић, током обиласка медицинске опреме, представио је њен значај, као и ток инфраструктурних радова који су претходили.

Церемонији су присуствовали и начелник Управе за војно здравство бригадни генерал Радивоје Анђелковић, начелник Војномедицинске академије пуковник Мирослав Вукосављевић, начелник Кабинета министра одбране пуковник Стеван Котарлић, начелник Управе за међународну војну сарадњу пуковник Небојша Свјетлица, изасланик одбране САД у Београду пуковник Кори Шеј и представници Канцеларије за сарадњу у области одбране САД.

Пријављивање за куповину станова под повољнијим условима

ПОТРЕБНО ЈЕ ДОСТАВИТИ ИЗЈАВУ

Из Управе за традицију, стандард и ветеране МО примили смо допис о могућностима пријављивања за куповину станова по повољнијим условима за припаднике снага безбедности у Врању, Крагујевцу, Краљеву и Сремској Митровици.

Обавештавање преносимо у целости.

Обавештавамо стамбене интересенте у Министарству одбране и Војсци Србије да је у наредном периоду планирано расписивање јавних позива за куповину станова под повољнијим условима у Врању, Крагујевцу, Краљеву и Сремској Митровици.

Сходно напред наведеном, Управа за традицију, стандард и ветеране Сектора за људске ресурсе позива стамбене интересенте који су заинтересовани за решавања стамбене потребе куповином станова под повољнијим условима у наведеним градовима, а који до сада нису доставили изјаву, да то ураде најкасније до 10.06.2022. године.

Образац изјаве за куповину стана под повољнијим условима се налази на интернет презентацији Министарства одбране у оквиру рубрике СТАМБЕНО, као и на РАМКО презентацији Управе за традицију, стандард и ветеране www.utsv.slr.mo. За запослена лица у Министарству одбране и Војсци Србије тачност података из изјаве оверава претпостављени надлежни старешина јединице - установе у којој је лице на служби, а за пензионисана лица изјаву оверава јавни бележник.

За куповину станова у наведеним градовима могу конкурисати сва лица (независно од места службовања или места пребивалишта) која немају трајно решену стамбену потребу или имају неодговарајући стан. Заинтересована лица достављају једну изјаву у којој могу навести више градова за које би се пријавили, а лица која су већ доставила изјаву могу конкурисати у било

ком од наведених градова те не морају да достављају нове изјаве осим у случају ако је у међувремену дошло до неке промене које су од утицаја на решавање стамбене потребе.

Након што буду расписани Јавни позиви за куповину станова у Врању, Крагујевцу, Краљеву и Сремској Митровици, информације о томе ће бити доступне на сајту www.ssb-spbija.rs. Управа за традицију, стандард и ветеране ће о расписаним јавним позивима обавестити организационе целине у Министарству одбране и Војсци Србије и сва заинтересована лица (званично путем акта, на интернет презентацији Министарства одбране у оквиру рубрике СТАМБЕНО као и на РАМКО презентацији Управе за традицију, стандард и ветеране www.utsv.slr.mo).

Сва питања и предлози у вези са могућношћу решавања стамбеног питања могу се добити путем електронске поште: utsv.stambeno@mod.gov.rs или на телефонској линији 011/3201-222 или на мобилни телефон 066/8722800, уторком и четвртком у периоду од 11-15 часова (осим јула и августа) и на интернет презентацији Министарства одбране, www.mod.gov.rs, рубрика „СТАНДАРД“.

Подела станова у Нишу

РАДОСТ ЗА 33 ПОРОДИЦЕ

Председник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић уручио је 11. маја кључеве за 33 стана и девет уговора о закупу стана на неодређено време припадницима Министарства одбране и Војске Србије у Дому Војске у Нишу.

Он им се захвалио за верну службу отаџбини, истичући да је бити војник много више од каријере.

- Ви сте људи који сте задужили овај систем и сви ови људи који су овде преда мном инспиришу ме да кажем, пре свега, хвала вам за верну службу отаџбини. Потпуно сам свестан колико је тешко бити војник, колико је тешко носити униформу и драго ми је да се данас ове 33 породице усељавају у своје домове и да су ових девет људи потписом уговора почели са откупом станова и ускоро ће постати њихови власници. Драго ми је и да видим да је готово половина пензионера, зато што ова држава показује захвалност људима који су годинама градили систем одбране, који су чинили нашу војску и није их заборавила у тренутку одласка у пензију – рекао је министар Стефановић.

Министар одбране се захвалио и свим активним војним лицима на свему што раде за нашу земљу.

- Осећај поноса који свако од нас има када стане пред нашу војску, која је данас јача и која има веће капацитете и могућности, заиста је немерљив. И све то ми говори да наша држава, све оно што је био и програм и план председника Вучића и када смо започињали програм станоградње за припаднике система безбедности и све оно што радимо да набаavimo нову опрему и технику, да повећамо плате и пензије, даје резултате и показује да хоћемо да се захвалимо нашим војницима. Њихов посао је много више од каријере, неко ко је војник чини ми се, заувек је војник и на такав начин се и односи према својој земљи, то се види и драго ми је да држава Србија и те како може да вам се захвали и на овај начин – рекао је министар Стефановић.

Свечаном уручивању кључева и уговора присуствовали су командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симоновић, начелник Кабинета министра одбране пуковник Стеван Котарлић, начелник Управе за традицију, стандард и ветеране пуковник Драган Милковић, начелник Управе за инфраструктуру пуковник Слободан Старчевић, као и породице припадника Министарства одбране и Војске Србије.

Пред спомен-обележјем херојском пилот

Обележавање годишњице погибије пуковника Миленка Павловића

УЛИВАО ЈЕ ПОВЕРЕЊЕ

У Ваљеву је 4. маја обележена годишњица погибије пилота Војске Југославије пуковника Миленка Павловића, који је погинуо на тај дан пре 23 године, у херојској борби са далеко надмоћнијим агресором.

Обележавању је присуствовао начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић, који је у пратњи команданата Ратног ваздухопловства и ПВО и 204. ваздухопловне бригаде положио венац крај спомен-обележја пуковнику Павловићу. Венце и цвеће положили су и чланови породице и бројне делегације, а помен је служио епископ ваљевски Исихије. У част славног пилота небо изнад Ваљева су симболично надлетали авиони Војске Србије „миг 29“.

Након полагања венца, начелник Генералштаба је у свом обраћању подсетио на лик и дело пуковника Миленка Павловића, легендарног команданта 204. ловачког авиацијског пука.

— Миленко је рођен у овом крају и још од ране младости је показао своју приврженост и љубав према пилотском позиву. Завршио је ваздухопловну војну гимназију, потом и академију, а кроз каријеру је прошао све командне дужности у авиацијској ескадрили и пуку, израстајући услут у врхунског пилота и команданта, једног од најбољих које је војска имала. Својим командовањем и појавом уливао је поверење и био чврст ослонац за све оне са којима је обављао војничке дужности, а његова блистава војничка каријера овећана је бројним признањима и одликовањима — истакао је генерал Мојсиловић.

Миленко Павловић је рођен 5. октобра 1959. године у Горњем Црниљеву, у општини Осечина код Ваљева. Био је пилот Војске Југославије и ратни командант 204. ловачког авиацијског пука, а погинуо је у ваздушној борби са НАТО-ом изнад Ваљева 4. маја 1999. године.

Републички фонд ПИО

СВЕ ВИШЕ УПЛАТА
ЗА ПЕНЗИЈЕ

Доприноси за пензијско и инвалидско осигурање за период јануар-април 2022. године, наплаћени су за 3 милијарде више од предвиђеног Финансијским планом Фонда, што је 1,45% више од планираног. У односу на исти период 2021. године, за прва четири месеца ове године наплаћено је више доприноса за 15,3 милијарде динара. Наставља се тренд повећања изворних прихода у укупним приходима Фонда, односно повећање учешћа доприноса у финансирању пензија, а сразмерно томе смањује се учешће дотација. Ови показатељи говоре да се и даље јача финансијска одрживост Фонда ПИО, што је ефекат стабилних економских кретања, значајног по-

ПРОСЕЧНА НЕТО ПЛАТА
У МАРТУ 74.664 ДИНАРА

Просечна нето зарада у Србији за март 2022. године износила је 74.664 динара по запосленом, и номинално је већа за 14,4 одсто, а реално већа за 4,9 процената у односу на исти месец прошле године, објавио је Републички завод за статистику.

Просечна мартовска бруто плата износила је 102.761 динар, што је номинално више за 14,3 одсто, а реално више за 4,8 него у марту 2021. Медијална нето зарада за март била је 55,146 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа. Раст бруто и нето зарада у периоду јануар-март 2022. године, у односу на исти лањски период, било је 13,4 процента номинално, односно 4,3 реално, наводи се у саопштењу, преноси Танјуг.

већања броја запослених и повећања зарада запослених.

Број пријављених на обавезно социјално осигурање, у периоду април 2021 – април 2022. године, повећан је за 90.521 осигураника, а посебан квалитет овог показатеља је 86.571 новозапослених ван јавног сектора и само 3.950 осигураника у јавном сектору. Будући да су изворни приходи Фонда доприноси за пензијско и инвалидско осигурање, које уплаћују послодавци за своје запослене, јасно је да је повећање броја запослених утицало на бољу финансијску структуру Фонда.

Поред повећаног броја пријављених на обавезно социјално осигурање, истовремено се наставља и тренд повећања зарада, што утиче на висину наплаћених доприноса, односно изворних прихода Фонда ПИО. Последњи званичан статистички податак (фебруар 2022. године) показује да је просечан износ нето зараде у Републици 70.605 динара, а тачно годину дана раније просечна нето зарада износила је 62.280 динара, што значи да је, у посматраном периоду, постигнуто номинално повећање зараде за 13,4%.

Како је пензијски систем Републике Србије заснован на принципима међугенерациске солидарности, што значи да се расходи за пензије покривају из текућих прихода по основу доприноса, из наведених показатеља о расту броја пријављених на социјално осигурање и расту просечне зараде у Републици, јасно је да пензионери могу и у будуће да очекују сигурност у исплати и увећање пензија.

Додела социјалне и
хуманитарне помоћи у
априлу 2022. године

ОД КОЛЕГА ДРУГУ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 5. априла 2022. године, размотрио захтеве достављене у априлу и донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника
ОпОр Смедерево АЗ: 28.000,00 – по члану 10.650,63 динара;
ОпОр Стара Пазова ЈС: 32.000,00 – по члану 9.401,54 динара;
ОпОр Раковица СД: 36.000,00 – по члану 9.430,10 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. и члана 3. став 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану.

ОпОр Зајечар ПД: 10.000,
ОпОр Смедеревска Паланка ГД: 25.000,
ОпОр Панчево ТМ : 20.000,
ОпОр Нови Београд МС: 10.000,
ОпОр Краљево СЦ: 25.000,
ОпОр Пожега ДН: 25.000,
ОпОр Сремска Митровица ЛЖ: 15.000,
ОпОр Чукарица АЧ: 20.000,
ОпОр Бачка Топола ТМ: 15.000,
ОпОр Нови Београд ЈС: 10.000,
ОпОр Прокупље БГ: 25.000, ОпОр Зајечар КМ: 10.000,
ОпОр Раковица СМ: 25.000,
Новчана средства ће бити уплаћена на текуће рачуне 10. маја 2022. године. Захтеви који нису решени, а достављени су у априлу, и који буду достављени од 1. маја до 31. маја 2022. године биће решавани почетком јуна 2022. године.

Извршни одбор

Домаћин окупљања био је Божидар Бабић

Сусрет старешина 2. армије

ЧВРСТО ДРУГАРСТВО

Старешина 2. армије у ресторану ВУ „Дедиње“ у Дому ВС у Београду организовали су 19. маја традиционално дружење. Скуп је отворио негдашњи командант те стратегијске групације ВЈ генерал-пуковник у пензији Божидар Бабић који је поздравио бивше команданте 2. армије, начелнике Штаба, команданте корпуса, бригаде, пукова и других јединица. Дружењу су присуствовали и бивши министар одбране Велимир Радојевић и начелник ГШ ВС Љубиша Диковић.

„Присуство овом скупу још једном потврђујемо другарство које смо изграђивали дуги низ година и посебно у врло неповољним условима у последњој деценији 20. века. Високи степен стручности, другарство, моралне особине људи и бескрајна оданост овој држави, били су темељ свих наших успјеха.

И данас, на овом кратком сусрету прилика је да се макар кроз неке епизодне ситуације подсетимо на догађаје из тих немирних времена, да обновимо везе и контакте. Предлажем вам да се убудуће, макар једном годишње, састајемо. Млађи пензионери имају више ентузијазма, а ми старији ћемо се потружити да не изостајемо док се буде могло. Верујем да нам је заједничка жеља да се не заборавимо и да се радујемо свакој новој иницијативи и сусрету, рекао је Бабић и додао да су овогодишњи сусрет организовали Горан Лабан и Зоран Вучковић.

Са седнице Главног одбора УВПС

ОЧУВАНИ СТАБИЛНОСТ И ЈЕДИНСТВО ОРГАНИЗАЦИЈЕ

С обзиром на то да скуп претходи седници изборне Скупштине Удружења, централну тачку дневног реда представљало је све оно што се односи на предстојећи догађај који представља круну четворогодишњег циклуса

После више од две године стекли су се услови да се уживо одржи седница Главног одбора Скупштине УВПС. Та 13. седница одржана је 25. маја у Хорској сали Дома ВС. На дневном реду скупа, осим усвајања записника са претходне седнице, била је (1) Измена Правилника за социјалну и хуманитарну помоћ у Удружењу војних пензионера Србије, затим (2) Доношење одлуке о престанку рада Општинске организације УВПС Алексинац и да као месна организација уђе у састав Градске организације УВПС Ниш, па (3) Разматрање предлога дневног реда за изборну Скупштину УВПС 8. сазива и извештаја о раду УВПС између две изборне скупштине и предлога листе кандидата за чланове Главног одбора, Надзорног одбора Скупштине УВПС и Извршног одбора ГлОд Скупштине УВПС и (4) Разматрање извештаја о спровођењу избора у општинским и градским организацијама УВПС.

Седницом је председавао председник УВПС Љубомир Драгањац.

У извештајном периоду од 1. јуна 2018. године до 30. априла 2022. године, једнократна социјална и хуманитарна помоћ је додељена за 1.119 чланова Удружења и исплаћено 30.041.000 динара. Од 1. октобра 2020. године до 30. априла 2022. године 212 породицама члана УВПС, који су преминули или су били оболели од ковида-19, исплаћено је 5.304.000 динара.

Дописом председника Удружења препоручено је градским-општинским организацијама, да могу члану УВПС из своје организације, који је оболео или преболео ковид-19, доделити једнократну новчану помоћ из својих средстава. По том основу Градска организација УВПС Ниш помоћ је доделила за 40 чланова у износу по 10.000 динара и исплатила 400.000 динара и Градска организација УВПС Крагујевац која је доделила 48 помоћи у износу од по 5.000 динара и исплатила 240.000 динара.

Чланом 3. ставом 2. овог Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи је прописано да се: „Изузетно од става 1. овог члана, социјална и хуманитарна помоћ може изузетно доделити и члану породице корисника војне пензије који је био члан Удружења војних пензионера Србије а преминуо је од болести ковид-19“.

Појавом заразне болести ковид била је све више војних пензионера,

Део учесника последње седнице Главног одбора УВПС овог сазива

чланова Удружења војних пензионера Србије, који су преминули од ове болести. У циљу превазилажења тешке ситуације прописано је Правилником да се члану породице преминулог, члана Удружења може доделити једнократна социјална и хуманитарна помоћ. Помоћ је појединачно додељивана у износу од 25.000 динара. Међутим, Влада Републике Србије је многе епидемиолошке мере укинула, а неке ублажила, чиме су се стекли услови да се ова помоћ укине, а став 2. члана 3. Правилника обрише.

Захтеви који буду достављани за доделу једнократне социјалне и хуманитарне помоћи решаваће се у оквиру материјалног стања и здравственог збрињавања, како је и прописано Правилником.

Тај предлог прихваћен је једногласно.

Потом је донета одлука о престанку рада Општинске организације УВПС Алексинац, која као Месна организација улази у састав Градске организације УВПС Ниш. Целокупну документацију и новац са текућег рачуна по налогу за пренос ОпОрг УВПС Алексинац предаће до 30. јуна Градској организацији УВПС Ниш. Наложено је и то да извештај о материјално-финсијском пословању за период од 1. јануар до 30. јуна буде достављен до 15. јула ИзОд ГлОд Скупштине УВПС.

С обзиром на чињеницу да ће седница изборне Скупштине бити одржана 10. јуна, разматрање дневног реда најважнијег скупа у четворогодишњем циклусу и све у вези са тим догађајем представљало је најважнију тему Главног одбора. Највише времена потрошено је на расправу о понуђеном извештају о активностима УВПС у ми-

нулом периоду. Било је примедби, конкретних сугестија и мишљења да тај документ треба формирати на другачији начин. Преовладало је уверење да извештај представља добру основу за оцену четворогодишњег рада и да даје довољно података о ономе што се збивало у Удружењу, па је и усвојен у понуђеном облику.

На основу одлука општинских и градских организација и предлога за највише функције у УВПС Главни одбор се изјаснио о кандидатима за чланове Главног одбора, Извршног одбора и Надзорног одбора Скупштине УВПС. Такође је потврђена кандидатура за председника УВПС.

Чланови Главног одбора су обавештени да је јуна 2018. године у Србији било 37.648 корисника војне пензије, а у априлу 2022. тачно 33.349, што је мање за око 4.299 носилаца пензије.

Од 1. јуна 2028. до 30. априла 2022. године у УВПС примљено је укупно 558 нових чланова, а 139 пензионера је напустило организацију.

Изборни циклус у месним, општинским и градским организацијама УВПС, према оценама руководства организације, спроведен је веома квалитетно, тим активностима присуствовао је велики број чланова и није било значајнијих примедби на рад Удружења.

Рад организације се у протекле две године одвијао у веома тешким условима које је диктирао планетарни вирус. Најважније достигнуће у четворогодишњим активностима УВПС, како је оцењено на седници, јесте стабилност и чињеница да су очувани стабилност и јединство организације.

3. П.

Седница Скупштине УВП Врања

**ИЗАБРАНО
НОВО РУКОВОДСТВО****Скупу присуствовао командант 4. бригаде КоВ
бригадни генерал Новица Петровић***Са једног од ранијих скупова врањских војних пензионера*

У великој сали Дома ВС у Врању, 5. маја, одржана је седница редовне изборне Скупштине те општинске организације. Седници су, уз чланове Скупштине, присуствовали: бригадни генерал Новица Петровић, командант 4. бр КоВ и Команде гарнизона, председник ГО СУБНОР-а Врање Стојан Младеновић, председник Удружења пензионера града Врања Стојче Павловић и начелница Дома ВС у Врању Дамјанка Томић.

Седницу је отворио председник ОпОрг Воја Младеновић. Након поздравних речи, минутом ћутања одата је пошта преминулим члановима организације. Изабрано је радно председништво од три члана: Владимир Бранда председник, Зоран Лубура и Воја Младеновић чланови. Изабрани су и остали органи који су потребни за рад Скупштине.

Пре него што се прешло на рад по дневном реду присутнима се обратио командант 4. бригаде бригадни генерал Новица Петровић. Он је поздравио скуп и пренео поздрав генерал-потпуковника Милосава Симовића команданта Копнене Војске. Потом је говорио о активностима 4. бригаде, нагласивши при том да ће када је год то могуће, припадници његове јединице пружати помоћ у програмским активностима које ОпОд организује и пожелео успешан рад Скупштини.

Председник Воја Младеновић је потом поднео Извештај о раду ОпОд УВПС Врање од априла 2018. године до маја 2022. године. Статусни положај и интереси корисника војних пензија из области пензијско-инвалидског, здравственог осигурања, стамбеног обезбеђења и социјално хуманитарне заштите, били су у центру рада и активности ОпОд.

Ангажовање одбора било је посебно усмерено према институцијама система у

циљу укидања већ донетих прописа као и престанка доношења одлука које урушавају правни и материјални положај корисника војних пензија. На захтев Главног одбора редовно су достављани предлози, ставови и мишљења поводом покретања различитих иницијатива. Судски парнични поступци за враћање закинутог дела пензије за 11,06% су у већини завршени, остало је још 15 предмета.

Са благим побољшањем епидемиолошке ситуације дошло је до позитивног помака у остваривању здравствене заштите војних осигураника. У гарнизону постоји санитетски вод који у ГА пружа услуге војним осигуранцима. Пруженим здравственим услугама војни пензионери су задовољни.

Стамбено обезбеђење се није побољшало. Правилник о решавању стамбених потреба у Министарству Одбране и Војсци Србије, по неким питањима је за кориснике војних пензија неповољнији у односу на претходни.

Социјално-хуманитарне активности усмерене су на обласке старих и болесних, на обезбеђење солидарне помоћи за КВП и помоћ породицама преминулих чланова. Од вируса ковид-19 преминуло је 18 лица. Њиховим породицама додељена је помоћ у укупном износу 524.000 динара.

Општински одбор је у том периоду одржао 20 седница, на којима је анализиран рад из претходног периода и дефинисани задаци за наредни период. Одлуком ГлОд Скупштине УВПС о укидању ОпОрг Сурдулица и прегођањем у Месну организацију ОпОрг Врање, која из субјективних разлога није одржала изборе, за повереника Месне организације Сурдулица именован је Славко Милић.

Општинска организација УВПС Врање сада обједињује чланство на целом просто-

ру Пчињског округа. Броји 232 члана. У старосној доби преко 70 година је 65%, међу њима има 10 који су закорачили у десету деценију. Омасовљавање чланства је и даље неповољно, јер су новопензионисане старешине незаинтересоване за укључивање у УВПС.

Извештај Надзорног одбора поднео је потпредседник Боривоје Драгичевић. Праћењем и контролом материјално-финансијског пословања констатовано је да се нормативна регулатива из МФП потпуно примењује и одвија у складу са прописима.

Годишњи план рада Скупштине за 2022. годину представио је потпредседник ОпОд Будимир Стриковић. План рада чини 10 тежишних задатака који су разрађени кроз 22 активности.

Члан радног председништва Зоран Лубура отворио је расправу по извештајима и годишњем плану рада. Расправе није било, већ је пружена једногласна подршка поднетим извештајима, чиме је четворогодишњи рад Општинске организације оцењен успешним.

Председник Кандидационе комисије Будимир Стриковић упознао је присутне да је комисија обавила разговор са више чланова ОпОрг ради кандидовања за обављање функције у органима Удружења на свим нивоима организовања. Главни критеријум био је да кандидат хоће, уме и жели да буде одговорно посвећен у обављању функције за коју се одлучи. На основу консултација са члановима Општинског и Надзорног одбора добијена је сагласност да се носиоци функција из досадашњег састава искуских и доказаних предложе за нови мандат од четири године, уз допуну новим кандидатима.

За председника ОпОрг изабран је Радош Павловић, а за потпредседника ОпОрг Срба Ђорђевић. Изабран је Општински одбор од девет чланова: Владимир Бранда, Славољуб Петровић, Јовица Димитријевић, Зоран Лубура, Кате Тасић, Воја Младеновић, Милош Арсенијевић, Виолета Милановић и Славко Милић повереник за Месну организацију Сурдулица. Изабран је и Надзорни одбор од три члана: Боривоје Драгичевић за председника, Светомир Михајловић за потпредседника и Иван Лазић за члана. За члана Скупштине УВПС изабран је Воја Младеновић, а за кандидата члана ГлОд Скупштине УВПС Зоран Лубура.

У завршном делу рада скупку обратили су се председник ГО СУБНОР-а Стојан Младеновић, новоизабрани председник ОпОрг Радош Павловић и досадашњи председник ОпОрг Воја Младеновић.

Новоизабрани председник ОпОрг Радош Павловић захвалио је члановима Скупштине на указаном поверењу, уз обећање да ће у оквиру својих овлашћења прихватити сваку сугестију чланова која унапређује рад органа и организације у целини. Посебно се захвалио досадашњем председнику ОпОрг Воји Младеновићу за све што је урадио за Удружење.

Досадашњи председник Воја Младеновић је захвалио члановима ОпОд и НзОд у извршавању задатака, посебно потпредседнику ОпОрг Будимиру Стриковићу.

Дружење је настављено у ресторану ВУ „Дедиње“ уз коктел и пријатној атмосфери као што је протекла и седница изборне Скупштине.

В. Бранда

Министар Стефановић уручио медаљу најбољој сестри ВМА **НЕГА КАО ЛЕК**

Ове године израђена је нова медаља за најбољу сестру која носи име некадашње главне сестре ВМА пуковника Верице Ћорлуке заслужне за развој сестринског позива на ВМА, која се борила се за очување здравља, унапређење система здравствене неге и континуирано усавршавање у струци

Потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић уручио је 12. маја медаљу за најбољу сестру на свечаности поводом обележавања Међународног дана сестринства која је ове године припала медицинској сестри Мари Тешић из Службе за здравствену негу Војномедицинске академије. Када је Мара Тешић започињала да се бави овом професијом пуковник Верица Ћорлука, по којој новоустановљена медаља носи име, била јој је ментор и водила. Свечаности доделе медаље присуствовала је и Наташа Јанковић, ћерка Верице Ћорлуке.

Честитајући празник медицинским сестрама, министар Стефановић рекао је да то колико је медицинска сестра важна разумемо и те како у тешким тренуцима. Обраћајући се на свечаности он је подсетио на значај и улогу медицинских сестара, као и на то колико посвећено брину о сваком пацијенту који затражи помоћ и колико се боре за његово оздрављење.

— Осећај неизвесности, мисли које пролазе кроз главу и, наравно, она једна које се сви тада сетимо - Џабе све, ако немамо здравље. Истина. Све остало у том тренутку делује потпуно неважно. Појављује се она. Носи стотине различитих имена, али исти умирујући осмех који брише страх и зебњу. Иста је као што су је описивали наши рањеници у давнашњим ратовима. Као што су и они који су бележили та времена записали „да напишем томо некада не бих казао ни милионити део онога што осећа душа једног човека који је негован у болници, оно што казује један поглед његових очију и једна реч његова“ — рекао је министар Стефановић.

Он је подсетио да су добровољне болничарке тада обављале различите послове — од превезивања рана, мерења

За медицинску сестру године ВМА изабрана је Мара Тешић

температуре, давања лекова, до храњења пацијената, читања или писања писма.

— Долазиле су у болницу у седам часова ујутру и у њој, најчешће, остајале по цео дан. Често и током ноћи да би дежурале поред тек оперисаних рањеника. Пре визите лекара спремале су материјал за превезивање рана, а током визите асистирале приликом развијања рана, прања и поновног завијања. Самостално су проводиле лекарске налоге, давале лекове, стављале болеснике, пресвлагивале, мењале постељину, водиле рачуна да пацијенти једу. Од тада до данас многе су добиле орден за храброст. Од тада до данас њихов, односно ваш, посао је исти, ту сте да будете светло које оболели види у мраку, да будете извор наде, снаге да се бори са болом и болешћу, да

се бори за здравље и живот. Ваша реч, охрабрење, осмех, убеђен сам, у тим тренуцима значе више него десетина лекова — рекао је Стефановић.

Према његовим речима, колико је медицинска сестра важна, разумемо и те како у тим тешким тренуцима.

— И то искуство, утисак, убеђен сам да имају сви, десетине и стотине хиљада људи који су прошли пре свега кроз Војномедицинску академију и целокупно војно здравство. У име свих тих људи и у своје име, хоћу да вам се захвалим. Велико хвала на раду, на посвећености и што бринете о нашим родитељима, а посебно о нашој деци — рекао је министар одбране.

Говорећи о значају Дана сестринства, начелник Војномедицинске академије пуковник проф. др Мирослав Вукосављевић рекао је да овај празник та кућа посебно обележава.

— Имам утисак да сестре ништа не охрабрује и не инспирише као снага, успех и изузетност других колегиница и колега из окружења, оних које нам показују да је увек могуће пронаћи пут, остварити сопствене амбиције и утицај на друштво на најпозитивнији могући начин. Зато сматрам да је дошло време да ми из ВМА, ове године испишемо још једно историјско медицинско поглавље, бирањем најбоље сестре војног здравства и да први пут доделимо специјалну медаљу, која носи име наше хероине сестринства пуковника Верице Ћорлуке — рекао је пуковник Вукосављевић.

Начелница Службе за здравствену негу ВМА мастер медицинска сестра Бојана Јовановић нагласила је да је бити медицинска сестра јединствен позив који буди оно што је најлепше у људском бићу — хуманост и посвећеност послу.

— Као део тима или самостално, ми медицинске сестре, обављамо најсуптилније послове здравствене неге и бриге о пацијенту и њихов смо поуздан ослонац у свакој прилици, што је у природи нашег позива — рекла је Бојана Јовановић, која је уручила захвалнице и похвале заслужнима за развој Службе за здравствену негу ВМА.

Ове године израђена је нова медаља за најбољу сестру која носи име некадашње главне сестре ВМА пуковника Верице Ћорлуке заслужне за развој сестринског позива на ВМА, која се борила се за очување здравља, унапређење система здравствене неге и континуирано усавршавање у струци.

Осим традиционалног уручења награде за сестру године, свечаности је претходила изложба униформи медицинских сестара и техничара кроз епохе. Ово је била прилика да се кроз историјски осврт прикаже значај пружања здравствене неге.

Међународни дан сестринства обележава се традиционално још од 1974. године, 12. маја, на дан када је рођена Флоренс Најтингел, која се сматра оснивачем модерне медицинске праксе.

Агресија НАТО-а на СРЈ 23 година после ОД ОДЛУЧНОГ НАРОДА НИКО ЈАЧИ

Успех Војске Југославије током 78 дана асиметричног рата огледа се, поједностављено решено, у примени мера које почињу словом „М“. Наиме, благовремено је предузета мобилизација јединица. Примењене су дотада невиђене мере маскирања од стратегијског до тактичког нивоа. Пре и за време агресије јединице су маневрисале у простору, тако да су резултати извиђања НАТО-а путем сателита и из авиона били веома мршави. Најзад, морал војске и јединство са народом учинили су да одбрана буде толико одлучна и зналачки примењивана. Пилоти НАТО-а веома су респектовали ПВО ВЈ, па су летели на великим висинама.

Д а ли сте довољно познавали људе којима сте командовали и јесте ли веровали у њих, питамо генерала Владимира Лазаревића?

„Знао сам им многе вредности и веровао у њих. Читава 1998. била је ратна. Сви смо се непосредно добро познавали. Испричаћу вам још нешто. Наиме, довољно је било да наши старешине и војници чују команданта корпуса и да се понашају као да сам ја ту заједно са њима. То је непознаница за НАТО. То је феномен којег нисам био свестан. Када се враћам са Горе или Драгаша кажем: стижем! За њих то стижем није значило доћи ће појединац, него команда и све што имамо. На располагању ми је била јединица за обезбеђење Команде корпуса. Када је према караулама Морина и Кошаре кренула копнена инвазија, ја сам је (јединица за обезбеђење) сутрадан, као ојачање, послао на Кошаре. Тада је на нашу територију било убачено 400 сасоваца, са задатком да ликвидирају команданта Треће армије и команданта Приштинског корпуса. Чак и председник Слободан Милошевић је у два наврата звао команданта армије и упозоравао Небојшу Павковића речима: „Немојте ти и Лазаревић да шетате по фронту. Убачено је 400 сасоваца. Не могу да схватим шта би се десило ако страдасте“. Онда му је Павковић рекао да је наша обавеза да будемо у јединицама, уз људе.

Саветник Доналда Трампа, бившег председника САД, Мек Мастер, кога називају интелектуалном громадом америчке војске, задужен за безбедност, објашњава да су наши надвнели њихове специјалце. Нису могли ништа да ураде. Дакле, Мек Мастер у фебруару 2019, на скупу Атлантског савета, рекао да њихови специјалци, као свугде у свету, нису у Србији могли да изврше задатак и да смо их ми надмудривали у свему. Сасовци су остали празних руку захваљујући томе што смо добро радили.

Посебна је прича о моралу војника и старешина, о и поверења бораца у свој старешински састав.

Битка на Паштрику

На Паштрику је ситуација била критична. Борбе су се водиле „прса у прса“. Најкритичније је било у рејону Грожуљских бачила где је група од 50-так наших војника бранила положаје. Агресор је под заштитом ноћи стално доводио нове јединице и уводио у напад, па су борбе вођене на одстојањима и до 50 до 80 метара.

Артиљерија уграде. моторизовне бригаде,

Стрељали су и возове

прецизном ватром, успевала је да спречи даље покушаје уклињавања и обухвата наших јединица и наносила велике губитке који су се бројали на стотине.

Команда Приштинског корпуса наредила је извршење противнапада и избацивање терориста са наше територије. Уследио је први напад, уз јаку подршку артиљерије, на више појединачних праваца. У једном од њих поново је повраћена Караула „Горожуп“.

После поноћи 28. маја 1999. године, Команда 549. моторизоване бригаде известила је да је напад агресора „сломљен“, а фронт стабилизан.

О стању на горожупском фронту, ратни репортер Милован Дреџун известио је југословенску јавност: „Овакви призори се и на филму не могу видети. Код терориста видим на десетине погинулих. Запомагање и лелеци рањених чују се са свих страна. Све делује стравично и нестварно. Видим на око 150 метара од мене порушену караулу. У њеној близини је десетак наших бораца, који успевају да одбију све налете. Простор са једне и друге стране границе је преоран кратерима авионских бомби и артиљериских пројектила. Око мене је гомила чаура и празних сандука од муниције. Фронт је стабилан све до Грожуљских бачила. На врху Паштрика, у рејону објекта Врапче, налази се група од десет војника и два водника, који већ неколико дана одолевају нападима те-

рориста и непријатељској авијацији. У том рејону виде се необично црни облаци дима и повремено се чују експлозије. На Врапче је кренуо вод војника да појача одбрану тог важног објекта. Тома (Магочи) и ја спремамо се да се пробијемо до Карауле да направимо извештај... Ови јунаци су решени да до последње капи крви бране границу и не помишљају да одступе ни педаљ“.

После поноћи 29. маја 1999. године агресор је поново покушао да поново преузме иницијативу. Помагала је и стратегијска авијација авионима В-52. Међутим, терористи су заустављени у 2.30 часа.

Агресор се није мирио са губитком позиција на горожупском фронту, па је 30. маја 1999. године наставио да стратегијском авијацијом бомбардује наше јединице. Авиони В-52 гађали су положаје у рејону Карауле „Горожуп“ и села Планаје. Скоро све куће у селу су срушене са земљом, а простор око села је претворен у „спржену земљу“.

Дана 31. маја 1999. године агресор је покушао да поврати „изгубљене“ положаје. У 6.30 часова, уз снажну подршку хаубица, вишецевних бацача ракета и минобацача, почео је нови напад снагама јачине од око 1.500 људи, на фронту око 1-1,5 километар, али без подршке из ваздуха.

Тоне авио-бомби

Уследио је одговор наше артиљерије па су терористима нанети велики губици и зау-

Припадници 549. бригаде

стављен је напад. Међутим, и поред великих губитака, и даље су нападали у таласима ангажујући и до 2.000 људи.

Нови напад почео је у 17.00 часова, овога пута уз снажну подршку авијације, око порушене Карауле „Горожуп“, на самој граничној линији. Најтеже борбе водиле су се на правцима Горожупска бачила – објект Врпаче и Горожупска бачила – село Планаје.

У 18.00 часова, авијација је са више пројектила погодила кућу у којој је смештено истурено командно место „549“ у Шех-Махали. Тоне авио-бомбе збрисале су све куће у селу и Истурено командно место „549“, при чему је око тридесетак војника заробљено у рушевинама.

Команда 549. моторизоване бригаде одмах је ангажовала санитарске екипе, групе за рашчишћавање и цистерне са водом за пружање прве помоћи. Почела је најважнија борба, борба за животе затрпаних људи и борба за време. Ситуација је, из минута у минут, постајала све драматичнија и тежа. Све је зависило од старешина и војника, херојског Првог моторизованог батаљона 549. моторизоване бригаде.

У 22.04 часа из рушевина је извучено 17 војника, и тројица рањених.

Напади на Паштрику настављени су и 1. јуна 1999. године.

Авијација је почела да бомбардује наше јединице од 1.30 час. Наша артиљерија, прецизним ватрама дуж читаве линије и по дубини, уносила је хаос у њихове редове.

Армијска и корпусна артиљерија, планираним ватрама по положајима непријатељске артиљерије, пешадији у покрету ка граници и очекујућим рејонима Шиптарских терористичких снага, на територији Албаније, а корпусна и бригада по нападам колонема терориста и уклињеним групама, успела је да разбије резерве агресора и убачене терористичке групе на гробу Паштрика и омогући нашим јединицама да заузму погодне положаје са којих су контролисале прилазне путеве према Горожупу и спречавале сваки покушај пробоја фронта.

Током 2. јуна 1999. године авијација агресора истовремено је почела са подршком јединица на Врбничком и Горожупском правцу, али је напад пешадије успешно заустављен.

Трећег јуна 1999. године јачи напад терориста био је усмерен на правцу село Горожуп – Планаје и преко Горожупских бачила. Били су то последњи покушаји терориста да се докопају дела наше територије. Међутим, остали су без успеха.

У операцији „Стрела-2“ авијација НАТО-а је гађала 79 пута, са 634 пројектила и 19 светлећих бомби, гранични појас између планина Паштрика и Јуничких планина са 486 пројектила.

Вијетнам у великом

О значају Битке за Паштрик генерал Владимир Лазаревић је рекао: „Ако је Битка за Кошаре синоним за Вијетнам у мало, онда је Битка на Паштрику синоним за Вијетнам у великом“.

Најинтензивнија дејства била су 26. 27. и 31. маја 1999. године, када су авиони В-52 бацили око 200 разорних бомби.

У одбрани државне границе у операцији „Стрела 2“ погинуло је 25, а рањено 126 припадника 549. моторизоване бригаде. Према изјавама званичних извора из Албаније агресор је претрпео губитке од око 800 погинулих.

Операцијом агресора руководио је тим НАТО-а, смештен у Куксу, који је координисао дејствима авијације и артиљерије, што су наводили специјалне извиђачке групе, убачене на падинама Паштрика. Штаб је био на директној вези са командом НАТО-а у Вићенци, али и са Вашингтоном. У нападној операцији ангажоване су снаге: „Атлантска бригада“ америчких Шиптара, јачине око 500–1.000 људи; око три бригаде Шиптарских терористичких снага, састављене од припадника ОВК са Косова и Метохије, јачине око 4.000 људи; делови Друге пешадијске дивизије Оружаних снага Албаније, око 500–1.000 људи; артиљеријске јединице и специјалне јединице и групе НАТО, око 300–500 људи.

Обука јединица за „Стрелу 2“ изведена је под руководством инструктора из Израела, Холандије, Норвешке и Албаније, у центрима Хештану и Круми.

Пентагон је за акцију „Стрела 2“ одобрио употребу стратегијских бомбардера В-52, који су долетали из Велике Британије. Планирани операције „Стрела 2“ су зону планине

Паштрик и простор све до Призрена назвала „Хог пен“, што значи „свињски брлог“. Током те битке НАТО је против војника и старешина 549. бригаде употребио тепих бомбе и касетне бомбе.

Стрељали воз на мосту

„Међу варварске чинове авијације НАТО-а по монструозности се може издвојити стрељање воза на железничком мосту. Ево шта је о томе забележио репортер ратног издања листа „Војска“.

Тамо где су се свила насеља Горње поље и Калачица, пратећи ток Јужне Мораве на излазу из Грделице, столетни мост је закорачио преко реке. Његова челична конструкција носила је сто педесет метара пруге којим су путовали возови према југу Србије, па даље пут Скопља и Солуна. Дана 12. априла у 11,40 сати, композиција која је примала путнике од Београда, на станицама у Нишу и Лесковцу стигла је на мост...

Међу путницима уобичајена атмосфера, препричавала су се сећања, размењивале мисли, штампа, грицкалице... У трећем вагону, тринаестогодишњи Милош Милићевић из Сокобање запиткивао је мајку Миланку, родом из Ристовца, с које ће стране боље видети бакину кућу. Михајло Вуковић је урадио, првим јутарњим до Београда, а онда у међународни ка Бујановцу, где му син служи војни рок. Супруга хоће да свисне од муке, морао сам да је смирим, објашњавао је сапутницима из трећег вагона Јовану Ристовићу и Раденку Живковићу, Лесковчанима који су с још 46 путника ушли на тој станици. Воз је пошао на време... Једино је за каснила Нада Јовановић, службеница ЖТП Београд, која је радила у трећој смени...

Далеко изнад њих, скривена иза облака, кружила је крвожедна аждаја. Када је композиција кренула према југу, полетео је за њом. Јављали су се уљези протеклих дана у покушају да разоре Сарајевски мост, чија конструкција носи део ауто-пута на излазу из Грделице. Успели су да га начну једном ракетом, а испалили су десет. Манијакални убица је летео за својом жртвом. Комбинаторика крвника није се заустављала на пукој екзекуцији жртве. У њој је било подоста места за патолошки спектакл, масакр, патњу, разарање... Узео је на нишан други вагон, сачекао да локомотива стигне на пола моста...

Пастир Михајло Ставрић је чувао овце на оближњем пропланку. Али стадо се одједном узнемирило, јањад је појурила према мосту, он за њом... Видео сам воз на мосту, онда две муње које су севнуле из ведрa неба. Грунуло је, страшно је пукло, ударило ме нешто у груди и пао сам на траву, прича Милојко дрхтавим гласом.

Погледао сам Мораву, а онда ми се смркло. Уз стравичан прасак вагон је полетео увис. Комади гвожђа летели су преко нас, путници су пропадали кроз под у реку – покушава да се сети Михајло Вуковић после лекарске интервенције у лесковачкој болници.

Из порушених кућа улице Бујишин пут излетели су људи. Нико није гледао кровове и зидове, питали су се за несрећне путнике. И потрчали да им помогну. Јован Петковић и његова супруга Вера су стигли међу првима. Из пакла су извлачили рањене...

Преполовљена композиција заглавила се на мосту. Локомотива и остаци првог вагона помогли су се друге обале, од трећег вагона остала је спаљена конструкција, четврти

се клатио изнад реке. Убици то није било довољно. Устремио се још једном на своју немоћну жртву и докрачио је са још две ракете. Угасио је и последње знаке живота. Малог Милоша је пресекао у пола речи, његовој мајци угасио поглед на родно село, кондуктеру зауставио залагај хлеба... Делови тела, трагови крви, јауци рањеника... Безживотна тела је носила река... Десет, петнаест, двадесет...

На мосту је стрељан воз. Људи. Сећања. Наде. Невине су стрељали нацисти у Крагујевцу, Краљеву, Јајинцима... Мислили смо - никад више...

Страни новинари су стигли на лице недеља. Једни су плакали, други замуцкујући слали извештаје, а неколицина је упорно понављала питање: Да ли је то сигурно био цивилни воз?"

Апсурд колатералне грешке

Званичници НАТО-а у Бриселу признали су да је борбени авион Ф-16 ракетавао колону албанских избеглица у близини Ђаковице, када је погинуло више од 70 цивила. То је најкрупнија „колатерална грешка“, како то у речнику високе технологије називају стратегије НАТО-а, а пета у низу. Пре тога снаге НАТО-а „грешиле“ су у Алексинцу (погинуло 20, а рањено 40 цивила), Туприји, Приштини (погинуло 10, а повређен велики број цивила), приликом ракетавања међународног воза у Грделичкој клисури (погинуло најмање 13, а рањено 16 цивила). Под „успутном, односно, колатералном штетом“ НАТО подразумева цивилне жртве и уништење цивилних објеката. Главномандујући НАТО-а генерал Весли Кларк је на брифингу у Бриселу рекао да НАТО „бомбардује искључиво југословенске војне циљеве“, а да се у нападима „користи највећи постотак прецизног наоружања“. Ако здраворазумски прихватимо како је грешка, заправо, изузетак од правила, како онда објаснити пет „колатералних грешака“. Толики број грешака, односно изузетака, значи да оне постају правило, што даље наводи на мишљење како постоји намера. Намера да се гађају цивилни циљеви.

Масакр албанских цивила у избегличкој колони код Ђаковице, који је починила борбена авијација НАТО-а, био је живо благо за портпароле НАТО-а и Пентагона. Што су се више копрцали да избегну признање и одговорност, то су више тонули у неминовност истине. После хронологије лажи - од тога да то нису учинили пилоти НАТО-а већ српски авиони, преко приче о две колоне, једној цивилној и другој војној, што је „збунило“ пилота НАТО-а, па приче о томе да је гађана војна колона, а да су онда југословенски војници из освете пуцали у албанске избеглице, те остављања могућности да због дејства ПВО ВЈ ловци бомбардери нису могли довољно близу (ниско) да приђу циљу, до коначног признања да је то учинио сасвим намерно пилот авиона Ф-16 и „предао“ дужност колеги који је наставио са нападом и циничног објашњења Џејмија Шеја у Бриселу како сваки племенити циљ подразумева одређене цивилне жртве.

Сребрни метак тихо убија

Мимо свих међународних конвенција, поред класичних убојних средстава коришћена је и муниција са осиромашеним ураном (муниција са ОУ), због које у Србији имамо појаву знатно већег броја оболелих од карцинома и других болести.

Осиромашени уран (ОУ) је нуспродукт у

припреми горива за нуклеарне реакторе и нуклеарно оружје. Сва три уранова изотопа и њихови продукти су радиоактивни и осим примарног алфа присутно је и бета и гама зрачење. ОУ у муницији је уствари врло опасан радиоактивни отпад и његово чување представља велики проблем за сваку земљу са развијеном нуклеарном технологијом. Анализом узорака са територије после бомбардовања СР Југославије, откривено је присуство ^{236}U и ^{239}Pu , што указује на порекло ОУ. Откривено је у траговима присуство америцијума, непутонијума и техницијума. Плутонијум је по својим радиолошко-хемијским карактеристикама опаснији од ^{238}U . Његова отровност се може поредити са отровношћу цијанида и арсена, а радиоактивност је у поређењу са токсичношћу неколико хиљада пута већа.

Деловање ОУ на људе, биљни и животињски свет је трајно и у неким сегментима се не може умањити, па су ефекти дејства ове врсте муниције на живу силу и становништво фатални, јер долази до трајне контаминације, чије последице могу да буду катастрофалне.

При удару уранског језгра у чврсту препреку ствара се висока температура од око 800°C , он се пали, и око 10-70% од укупне масе ОУ сагори и пређе у аеросоле уранијум оксида. Ситне честице ОУ примарно контаминирају околину погођене мете. Ветар, возила или било каква активност на терену, накнадно могу проузроковати разношење радиоактивне прашине и накнадну контаминацију људи, материјалних средстава и животне средине. Зависно од метеоролошких услова, могу се разносити на различите удаљености. Уколико пројектил рикошетира од препреке, ОУ остаје на површини у деловима. Честице ОУ се могу унети у организам удисањем или преко хране и воде. Ако пројектил не погоди мету, зарива се у земљу на различите дубине, где настаје процес оксидације и пренос оксида ОУ у биосферу. Слабо је растворљив у води и тешким течностима, док су оксиди урана боље растворљиви, тако да временом контаминирају подземне воде и изворишта питке воде, а преко биљака у виду сточне хране или плодова, могу да контаминирају животиње и људе.

Опасности од контаминације тако разбацим и неконтролисаним радиоактивним материјалом су бројне. Различите активности, ветар, и слично, могу да подигну честице ОУ са контаминираних површина и да га незаштитени људи удахну и унесу у организам. Спирањем у подземне и текуће воде и даље до биљака, а онда и до животиња и људи може да доспе ОУ. Може да дође и до директног контакта људи и животиња са „тачкастом контаминацијом“ ОУ на земљишту или са деловима пенетратора...

Главне дозе код ОУ потичу од алфа и бета зрачења које је опасно за човеково ткиво чак и у малим дозама, па ако се инхалира или ингестира, сигурно би се производила вредности преко дозвољене дозе. Алфа зрачењем ОУ наноси значајне примарне, директне радијационе озледе, махом у ткивима са којима је елемент у непосредном контакту, док бета и гама зрачењем могу бити оштећена и друга ткива.

Кад се сила отме контроли

Укупно је регистровано 112 удара муницијом са ОУ на 91 локацију: 12 удара на девет локација у Р. Србији, два удара на једној локацији у Р. Црној Гори и 98 удара на 81 локацију на КиМ. Али је важно истаћи да је 49 или 44% напада муницијом са ОУ, извршено после постигнутог споразума о окончању агресије - у последњих 10 дана рата. На тај начин НАТО је територију СР Југославије трајно контаминирао са око 15 тона радиоактивног отпада. То је застрашујућа количина ОУ која нам је вечно „остављена на чување“ јер је време полураспада ОУ око 4,5 милијарди година, тако да ће контаминација трајати дуже но што је до сада трајала људска цивилизација, а забележен је садржај ОУ у узорцима и до 235.000 Bq/kg (толерантан природни садржај урана у земљишту је $10\text{--}50 \text{ Bq/kg}$).

Припадници мултиагационе бригаде „Запад“ по уласку КФОР-а на КиМ, новембра 1999. год. добили су нуклеарно-хемијско-биолошки приручник под називом: „КФОР, Интернационалне бригаде, Запад, Осиромашени Уранијум, Информације и Инструкције“. Садржаји приручника упућују на то са каквом ће се врстом опасности сре-

Посада ракетног система „стрела 10“ на положају

Намерно је погођена и зграда Амбасаде Кине у Београду

тати на терену припадници бригаде и како да поступају. Тај приручник својом садржином, недвосмислено говори и потврђује чињеницу да су планери ратних операција НАТО-а и САД пре почетка бомбардовања СР Југославије знали да је оружје са ОУ опасно, канцерогено и генотоксично. Своје припаднике су упозоравали на опасност, а цивилима - становништву никада нису указали на опасност која им прети. Припадници међународних снага вероватно заобилазе и не залазе у рејоне контаминирани остацима муниције са ОУ, воду и храну допремају из својих земаља. Становници неких делова Србије, а посебно КиМ живе на тој „укле-тој“ земљи, а можда нису ни свесни каквој се опасности излажу.

„Хуманитарци“ НАТО-а с висине су нам разарали термоелектране, далеководе, разводна постројења. Уједно, лишавали су нас воде, угрожавали бебе у инкубаторима, болеснике на дијализи и на зрачењима. При том дејство на електроенергетски систем прогласили су легитимним. с војне тачке гледишта, а додатне последице квалификовали су као споредну штету. Али има реч која их одаје. Они не могу а да не прете. кажу отворено да им је циљ „умањивање квалитета живота“ и „подривање морала“ наших људи. Нама то не морају ни говорити, за њихове намере знамо из искуства. Али, знамо и то, видели смо ту и тамо на телевизији, чим напад из ваздуха прође, техничари и монтери ЕПС-а у плавим комбинезонима поправљају што се поправити може. спајају покидано, замењују оштећено, као неки чудесни артисти уз чију помоћ, сад ту - сад тамо, сваки пут поново прогледамо, напијемо се воде и умијемо. Могли смо и да читамо.

Бомбардовање учврстило духовни стожер Србије

Руски генерал-пуковник Леонид Г. Ивашов припада гарди војних мислилаца и геополитичких аналитичара који снагом чињеница осветљава актуелна и протекла збивања. У редовима што следе представљамо део излагања генерала Ивашова у Београду поводом обележавања десет година од агресије.

Неизоставно, ми морамо добром речју и молитвом споменути све невино пострадале услед варварских бомбардовања од стране нових западних фашиста.

Ми смо обавезни да одамо почаст онима који су се јуначки борили за част и независност свога народа, за право да сами одређују своју судбину, свој пут развитака. Онима који су се борили на ратним положајима, у

политичком, духовном и информационом простору. Који су се борили за част Србије у Хашко-фашистичком трибуналу.

Али, наш задатак, актуелан у овом тренутку, састоји се такође у томе да подвргнемо озбиљној анализи светски поредак, који је дозволио оружану агресију НАТО на СРЈ, да откријемо узроке оног што се десило и донесемо закључке ради спречавања сличних ситуација у будућности.

Све што се десило пре десет година, настало је, по мом мишљењу, услед следећих разлога:

1) рушења геополитичког система социјализма на челу са СССР и стварања услова за једнополарно светско устројство;

2) избијања у први план, при формирању светских историјских процеса, трију најмрачнијих снага планете: англосаксонске елите, међународног ционизма и финансијске олигархије. То јест, оних о којима је пре две хиљаде година Исус Христос говорио: „Ваш отац је ђаво, и ви хоћете да удовољавате похоти оца вашег, он је био човекоубица од почетка“. Очеви ђавола покушавају данас да управљају светом;

3) слабљења православног духовног простора, рушења словенског јединства и одсуства координације међу снагама добра, здравим снагама човечанства.

Најважнији задатак трију мрачних снага постало је уништење духовног генератора планете, какав представља православно-словенски свет. За решавање тога задатка бирани су најварварскији методи.

Русију су уништавали либералним реформама, Украјину геополитичким расколом, Белорусију - изолацијом, друге православно-словенске државе - насилним укључењем у западну сферу. Србију су уништавали бомбардовањима и информационом демонизацијом.

У марту 1999. године, Савезна Република Југославија и њени народи били су претворени у опитни полигон, на коме је агресор разрађивао нове методе управљања човечанством у 21. столећу. Они су се састојали у следећем:

- неутрализација отпора ОУН, њеног Савета безбедности и светске заједнице при спровођењу операција уништавања суверених, независних држава, њихово приморавање на пуну зависност и поделу њихове територије;

- приморавање земаља НАТО на заједничку агресију без одлуке СБ ОУН и чак против његове воље;

- разрада метода распиривања међу-

националних размирица, њиховог довођења до стадија оружаног конфликта коме ће следити распад државе;

- практична реализација теорије информационо-психолошке операције, као прве фазе војне агресије;

- организовање егземпларних казни браниоцима своје домовине, Успут су решавани и други задаци, као на пример: (1) испитивање на живим објектима (људима) нових и модернизованих врста оружја; (2) обучавање америчких и британских пилота резервиста у рањавању живих објеката; (3) управљање међународним мисијама, као део плана информационо-психолошке операције и др.

Специјалне службе

И још један важан моменат, који се одрадио на судбину Срба и Црногораца - то је неприхватање православне вере од стране агресора. Да би се сломио отпор покушајима успостављања нове светске диктатуре, веома важан услов постало је гушење духовног стожера народа које треба покорити. Више од других, савезничке глобалистичке силе, које претендују на светску владавину, забрињавали су православље и ислам. Управо ти религиозни системи и друштвено-политичке институције засноване на њиховим вредностима најчвршће су бранили своје право на суверени пут развоја и уређење живота по традиционалној моралној матрици.

Као најбоље средство, проверено у многовековној пракси, изабрано је међуконфесионално непријатељство, у коме су злочобну улогу одиграле не само специјалне службе земаља НАТО, масонске ложе, него и Ватикан. Био је организован вишеструки напад на православље. Рачунало се са слабошћу Руске православне цркве, с њеним расколом и неспремношћу да организовано ступи у заштиту православних Срба. Зато су Срби остали сами не само наспрам ратне машине НАТО. него и наспрам уједињеног фронта западног хришћанства, радикалног ислама и јудаизма. Србе су априори учинили главним виновницима југословенске трагедије, применивши нови тип оружја - концентрисану глобалну лаж и фалсификовање.

Мотивациони инструментаријум за агресију постала је организована криминална група трговаца наркотицима и оружјем, која се бавила и разбојништвима. Управо таквој мафијашкој групи дали су статус Ослободилачке армије Косова.

Неофашистичка војна агресија НАТО, започета 24. марта 1999. године, морала је не само да заврши растурање Југославије на мале. потпуно контролисане квазидржаве, него и да Србе лиши њихове православно-словенске суштине, да их учини делом универзалне европске религије, где је Исус Христос замењен „богоизабраним“ народом, где је новац постао Јеванђеље, а распеће Христа се замењује Холокаустом.

Двадесет четвртог марта 1999. године на-товска авијација није жестоко бомбардовала просто градове, предузећа, мостове. телевизијски центар и друге објекте, она је покушавала да уништи православно-словенски простор, српски дух. Ракете су порушиле материјалне објекте, физички убиле стотине људи. Али ниједна ракета није могла поразити главни објект агресије - српски дух, православну веру. Пре је супротно: на-товска бомбардовања су учврстила духов-

ни стожер Срба, а то значи да су наша браћа извојевала духовну победу над агресором.

Ми, Руси, поносимо се јунаштвом наше браће - Словена. За мене, руског војника, то је био светли пример служења својој Отацини. Тих дана врлина, храброст, хероизам, тежња ка слободи, солидарност, одговорност за друге, животна снага, виталност у условима сиромаштва и несрећа. Једина црта, које Срби треба да се стиже је непостојање талента за пропаганду у своју корист, нити пак талента за међународне интриге (сплетке), за јединство које им никако не полази за руком. Осим тога, могу бити прекорени и за бригу о општим интересима на штету сопствених. Веома желим да се све ове позитивне црте овалопте у једном човеку, који би могао да се нађе на челу модерне Србије, који би био mudar и прозорљив, шитио пре свега српске националне интересе, јер Србима и Русима још предстоји борба за своје интересе, територију и веру.

Бивши тужилац САД Ремзи Кларк: Зауставити НАТО

О агресији НАТО-а, десет година после, говорио је и бивши тужилац САД Ремзи Кларк. Ево шта је рекао са говорнице Центра „Сава“:

Овде (у Београду) сам био и крајем марта 1999. године, три-четири дана после почетка НАТО бомбардовања. То је био последњи чин атомизације Југославије, део коначне балканизације Балкана која се тада одигравала. Морамо схватити да су то урадиле две стране силе које су већ и раније бомбардовале Југославију и Београд - Немачка 1941 и САД 1945. године. У то време Немачка и САД су били смртни непријатељи, али, 1999. године заједно су са НАТО снагама напале невини људе који се нису могли одбранити од такве војне силе.

НАТО је одавно морао бити укинут. НАТО представља огромну опасност за људе на овој планети. Упитајте народ Авганистана. И они су искусили неколико тешких периода. Мислим да је још само народ Авганистана толико чврст као што су Срби чврсти. Њих је тешко победити. Многи су покушаваали, али нису успели. Ви то знате боље од мене. Ја имам само снажне успомене и мислим да је добро да се подсетимо неких догађаја који симболично одсликавају прилике из 1999. године.

Допутовали смо из Будимпеште, са севером. Кад смо стигли у Нови Сад мостови, углавном, још нису били срушени. Мостови на главном аутопуту, који води ка истоку, још је био тамо. Колико се сећам железнички мост је тад већ био срушен.

То је значило да је прекинут главни пут који води ка Медитерану, Грчкој и Блиском истоку. Дунав још дуго није био плован према Новом Саду. Хотели су били погођени, па смо посетили две болнице чије су амбуланте биле претрпане људима. Дакле, пресецање путева ка свету и напад на цивилно становништво ради деморализације јесте први циљ бомбардовања? Дошао сам поново у мају.

Обишли смо сва места и видели шта се десило. То сам исто урадио и у Ираку после Заливског рата где смо се две недеље само возили уздуж и попреко и прешли око 3.500 км.

Овог пута смо дошли из Бугарске и ишли преко Ниша, где постоје два моћна симбо-

ла. Кад се пређе мост прво наилазите на Генерални конзулат Грчке, прелепу зграду из 19. века. Изванредно невелико здање које вас подсећа на добросуседске односе два народа на путу који од Атине води према Европи и Северној Америци, на путу који није потпуно уништен. али је довољно оштећен да би вам послао поруку: „Склоните нам се са пута!“.

Али, онда, у великој, модерној болници, видите касетне бомбе! Десетине касетних бомби разбацаних околу, забијених у под, са деловима који штрче као ребра... Касетне бомбе, злочинци!

Матична бомба која се у једном тренутку распрскава у хиљаде малих касетних бомби које дуго остају у земљи, ето, сада је пала у двориште једне модерне болнице.

Ево нас, затим, у главном граду (Ирака) где је, наравно, погођено Министарство иностраних послова и још низ зграда. Мало касније погођен је ТВ и Радио центар одакле су слате вести у свет. У згради која је бомбардована остајете заробљени и тешко ћете наћи излаз. Нисмо могли добити вести из Ирака, па смо зато тражили сателитску комуникацију.

Влада је била неспособна, ирачки медији су били неспособни.

Оптужили жртве

Тако је било и овде - ако сте желели да добијете неку информацију морали сте отићи у ту зграду и зато сте је ви, НАТО алијанса, морали уништити.

Био сам у тој згради због интервјуа - зато сте је морали уништити да бисте пресекли слање информација, да се не чује глас ни владе ни људи који би свету рекли шта се овде заиста дешава.

Имао сам прилике да видим много бесмислених оптужница. Али, оптужити људе који су ту радили да су криви за разарање те зграде једна је од најневероватнијих ствари које сам икад чуо!

Оптужени су, јер су радили свој посао, покушавајући да обавесте свет шта се овде дешава. Зато, сетите се сада свих новинара који су убијени у ратовима.

Они знају да је њихова дужност да оду на место догађаја како би свету пренели истину. Они нам дају наду да се ратни злочини могу зауставити.

На неки начин, то је горе него оптужити жртву, као што су оптужили председника Милошевића. То се ради да би се угњетени ућуткали и да би се ваши (НАТО) злочини сакрили. А они (НАТО) вам кажу да нисте смели да радите, да сте морали да побегнете, ископате рупу у земљи и у њу се сакријете. И да никако нисте смели да шаљете своју поруку свету.

Овде је начињено много штете - колико се сећам, на југу је уништена фабрика аутомобила. Затим се присећам кинеске амбасаде - једне од најапсурднијих ствари које сам овде видео... То је организован криминал! Зашто свет не устане против организованог криминала?

Свет их види. Свет зна за њих. Да ли сте чули за недавни напад на Газу? Трајао је дан за даном! То је можда осетљива тема, али рећи ћу - не смеју се људи тако убијати.

Они кажу око за око, зуб за зуб, али израелска армија убила је 130 људи - због једног човека. Убили су 1.300 људи због десеторице. Дакле, убили су 130 људи због једног човека.

Наравно, НАТО бомбардовање Србије

има већи значај. Ако се Србија супротстави НАТО-у, зар нисам знао шта ће бити?

Дан-два после бомбардовања кинеске амбасаде испред ње је положена највећа, најдужа и највиша гомила цвећа коју сам икад у животу видео. Колико стотина људи је купило и донело то цвеће! Срби доносе цвеће док их бомбардују! Вероватно су морали да трче, да се крију по подрумима док авиони надлећу и да онда донесу цвеће испред кинеске амбасаде, у количинама које никад раније нисам видео.

Организовани злочин

Сетимо се како су људи доносили гомиле цвећа испред Бакингемске палате Кад је погинула принцеза Дајана. Али, верујте ми, овде је било десетак пута више цвећа колико се сећам. Чинило се да Срби немају других брига већ само да купе цвеће и однесу га испред кинеске амбасаде.

Разарање Југославије такође је био организован злочин. Постоје различита гледишта по том питању, али ја сматрам, са ове дистанце да је федерација предуслов економске независности и целокупног опстанка. Када Балкан балканизујете странци могу сваки његов део лако да покоре.

Они само дођу и сазнају све о месту преко реке, ево, где ја сада и одакле гледам натпис BEST WESTERN хотел. Има их широм Сједињених Држава. У њима никада не одседам. Не волим те огромне зграде које натклањају, у којима су цене превисоке, а квалитет низак. Више волим скромнији смештај.

Надам се да ће овдашње жртве НАТО агресије показати свету шта се десило. Нама је то очајнички потребно. Ваши гласови треба да проносе истину. Ми смо написали две-три књиге о томе, али истина треба да потекне одавде. НАТО мора бити укинут. Он представља претњу за мир у свету.

НАТО вас је напао зато што хоће да се прошири. Можемо да поменемо и америчке ракете (ловце пресетаче) распоређене дуж руске границе. Да ли ћемо опет исто урадити? Колико пута то треба да урадимо? Треба ли да се запитамо у каквом је стању наша планета данас. И какво је наше животно окружење. Да ли желите још један хладни рат? Погледајте шта радимо у Авганистану и Пакистану и шта смо урадили у Ираку. Током историје почињено је много злочина против човечности. Прочитао сам скоро све што је о њима написано, али ниједан такав злочин. чак ни Тамерланова пустошења, не могу се поредити са уништавањем ирачког народа које спроводи Сједињене Државе и њени савезници, ако их тако можемо назвати (јер су их САД приморале да им буду савезници).

Ако ништа друго, Срби су током стотина година свог постојања доказали да су живи народ. Прочитао сам књигу Иве Андрића На Дрини ћуприја, јер је у њој изванредно растућа историја вашег народа. То је, заиста, веома поучна књига. Њу треба стално изнова читати. Пронашао сам је у Чикагу, преведену на енглески језик. Изванредна књига. Говори о историји српског народа из времена Отоманског и Аустроугарског царства. Ви сте јак, снажан народ. Ако још има вере у вама, онда морате веровати да ће се српски народ уздићи изнад овога. Морате се уздићи, превазићи тешкоће и победити због вас самих, али и због свих осталих људи. Овде и данас већ се осећа дах пролећа који доноси бољи живот за српски

но војнотехничким споразумима.

Прихватање овог документа није значило пораз и капитулацију Војске.

Чланом 5. Споразума предвиђено је: „Командант међународних снага безбедности је коначна инстанца у тумачењу овог Споразума. Његове одлуке су обавезујуће за све стране и лица”.

У прилогу „А” Споразума „Фазно повлачење Снага СР Југославије са Косова” и „Б” „Операција међународних снага безбедности (КФОР)”, у тачки 3. регулисано је: „Ни међународне снаге безбедности (КФОР) и ни једно од његових лица неће бити одговорно за било какве штете на јавној или приватној имовини које они могу да проузрокују током вршења дужности које се односе на спровођење овог Споразума”.

У Резолуција Савета безбедности Уједињених нација 1244 о Косову и Метохији, поред осталог, потврђена су сва кључна питања из потписаног

Војнотехничког споразума. Међутим, нерешен и забрињавајући проблем је било разоружавања терористичке ОБК, имајући у виду сарадњу НАТО-а и тзв. Ослободилачке војске Косова за време агресије.

Протестни концерт на Тргу Републике

Становништво је веома тешко подносило бомбардовање. Међу реакције спада и спонтано окупљање на трговима, које је одмах добило форму отпора извођењем културно-уметничког програма. Ево једног записа о томе са Трга Републике у Београду који је забележен у ратном издању листа „Војска”:

Ако је неко некад имао трунку сумње у то какав је осећај у народу за Војску Југославије, сада је било довољно да чује усклик одушевљења масе у тренутку када су се на импровизованој позорници Трга појавили чланови Оркестра РВ и ПВО. Ограда која је војне музичаре делила од десетина хиљада Београђана полетела је под налетом у простору око сцене чуле су се речи одобравања колега новинара: „Добро је да су ту”. А када су простором Трга одјекнули први тактови композиције „Волимо те отаџбину нашу у извођењу Естрадног оркестра Уметничког ансамбла ВЈ, ваздухом су се завијориле заставе, а из десетина хиљада грла одјекнуле су речи песме која је постала својерсна химна љубави.

Исте речи, током вечери у Дневнику, чули смо и од трогодишњег дечака, избеглице са Косова, чији је отац остао да брани српску земљу.

Српском пркоси и инату придружили су се тога дана на већ знаменитом тргу и чланови московског бенда „НА – НА” који су окупљеним Београђанима пренели поруку: „Руси су уз српски народ, а ми смо дошли да потпомогнемо музиком.

Тако су још једном са позорнице на Тргу Републике заједно са белим голубом, у небо, над Београдом полетела и порука љубави и мира.

Велика разлика у борбеним системима

Агресор је располагао нападним системима треће и четврте (делом и пете) генерације. Сва оружја којим је располагао су имала огромну разорну моћ која се приближавала разорној моћи нуклеарног оружја. Софистицирани системи извиђања и откривања објеката дејства, као и системи вођења оружја лансираног са дистанце омогућавали су агресору прецизна погађања објеката (циљева) а територији СРЈ, без већег излагања ризику снага које наносе удар.

Војска Савезне Републике Југославије је располагала врло застарелом технологијом (углавном друге генерације), са великом техничком и оперативном неисправношћу основних средстава ратне технике и врло скромним материјалним резервама. Системи противваздушне одбране СРЈ су припадали другој технолошкој генерацији. Јединице ваздушног осматрања, јављања и навођења (ВОЈН) су биле опремљене технолошки и концепцијски застарелим радарима и системима аутоматизације. Старост система је била од 13 до 30 година. Више од 50% радара је било старије од 25 година.

Ракетни системи „НЕВА” и „КУБ” су такође технолошки и концепцијски застарели, у оперативној употреби у ПВО систему СРЈ били су 18 до 25 година. Ловачка авијација наоружана: 1) авионом МиГ-21 (Л-17), који је припадао другој технолошкој генерацији и који је био у знатном технолошком заостатку из савремених НАТО ловаца; 2) авионом МиГ-29 (Л-18), који је припадао трећој технолошкој генерацији, а одређеним недостацима у генерацијском стандарду опремљености, са истеклим прописаним временским роком рада до ремонта, датим од стране произвођача.

(Из књиге генерал-пуковника
Спасоја Смиљанића („Агресија НАТО”)

Успех Војске Југославије током 78 дана асиметричног рата огледа се, поједностављено решено, у примени мера које почињу словом „М”. Наиме, благовремено је предузета мобилизација јединица. Примењене су дотада невиђене мере маскирања од стратегијског до тактичког нивоа. Пре и за време агресије јединице су маневрисале у простору, тако да су резултати извиђања НАТО-а путем сателита и из авиона били веома мршави. Најзад, морал војске и јединство са народом учинили су да одбрана буде толико одлучна и зналачки примењивана. Пилоти НАТО-а веома су респектовали ПВО ВЈ, па су летели на великим висинама. Често нису учавали циљеве, тако да су принуђени да на повратку у базу Авиано (Италија) смртоносни терет изруче у северни део јадранског мора.

Најзад, чињенице указују да никада до сада држава у целини није функционисала као у време агресије.

Рат је завршен изгласавањем Резолуције бр. 1244 у Савету безбедности УН и потписивањем Војнотехничког споразума у Куманову. Дакле, рат је завршен без победника и побеђеног.

(Наставља се)
Звонимир ПЕШИЋ

На крају рата

народ.

Употреба касетне муниције у зони Треће армије

У нападу на јединице Армије, поред разних разорних ракета и бомби, авијација агресора почела је да користи касетне бомбе. Употреба касетних бомби почела је 25. марта 1999. године у зони Приштинског корпуса на Косову и Метохији, а настављена у целој зони Армије све до краја рата.

На територији Косова и Метохије карактеристична су дејства касетним бомбама, 10. априла 1999. године, са осам контејнера по селу Мердаре, 3. маја по аутобусу у рејону Савине Воде, 13. маја 1999. године по избегличкој колони код села Кориша на путу Призрен – Сува Река.

Ван територије Космета, касетним бомбама 7. и 8. маја 1999. године бомбардован је Ниш.

За време агресије агресор је у зони Треће армије бацио, око 2.000 контејнера касетних бомби разних типова, вишеструког дејства (распрскавајућег, запаљивог, пробојног) на око 1.000 локација.

Кумановски споразум

Штаб Врховне команде је 4. јуна 1999. године доставио информацију Команди Треће армије да је највише државно руководство Србије и СР Југославије усвојило 3. јуна документ о принципима за постизање мировног споразума, који је предложен од стране Европске уније и Руске Федерације.

У односу на документа понуђена у Рамбујеу, овај документ је представљао битно нови квалитет: (1) одбрањен је суверенитет и територијални интегритет земље; (2) понуђено је часно, компромисно решење, које омогућава, брз прекид агресије и поштовање територијалног интегритета и суверенитета СР Југославије и решавање кризе под окриљем Уједињених нација; разоружавање тзв. Ослободилачке војске Косова; обнову земље уз помоћ међународне заједнице; (3) учешће мировних снага Организације Уједињених нација које ће бити регулиса-

Одбрана у светлу актуелног тренутка

ШТИТ СРБИЈЕ СВЕ ЈАЧИ

Војна неутралност земље подразумева велике обавезе у области одбрамбених припрема војске и друштва, што значи опредељење за одговарајућу војну стратегију и доктрину, производњу и набавку савременог оружја и опреме, захтевну обуку и развијену одбрамбену индустрију

ПИШЕ ЗВОНИМИР ПЕШИЋ

Ниједан рат вођен у 20. и 21. веку није био копија неког од минулих. Искуства из оружане борбе обично су примењивана већ у наредном сукобу и то на различит начин и другачијег интензитета. Свако толико проналазе се нове технологије за производњу наоружања, а машине и справе за убијање све су софистицираније, прецизније, убитачније и скупље. Упорно, громко и агресивно се говори о миру, а све се чини да неуралгичне тачке на планети тињају без престанка. Понекад се активира пламен, а када нечији интереси ескалирају, онда букне и рат. Најчешће регионални. Сукоб у Украјини указује да је реч о догађају планетарних размера. У тамошња збивања инволвиран је велики број држава. Ратни бубњеви одзвањају тако да наговештавају могуће проширење сукоба које може измаћи контроли. Говори се о трећем светском рату, а могу се чути и наговештаји употребе нуклеарног оружја. Многи аналитичари наводе да је са украјинским ратом почело стварање новог светског поретка. Неизвесност траје на свим странама.

Издвајања за војске из године у годину су све већа, у чему примат држе САД и земље Запада. Војноиндустријски комплекс најразвијенијих земаља напосто вапи за новим ратовима. Ако је пре деценију-две изгледало да ће постепено завладати мир, то јест да ће се униполарни свет лагано трансформисати у мултиполарни, сада је сасвим извесно да је поново активирана спирала насиља, која ће иницирати нове ратове, то јест незабележена разарања и убијања. Помрачени услови развили су лабораторије за стварање биолошког оружја, посебно оног који би требало да систематски уништава поједине народе на основу њихових гена.

ОСНАЖИВАЊЕ РВ И ПВО

Пратећи убрзане промене у региону и свету, Србија последњих година јача своју војску, покушавајући да надокнади вишедеценијско заостајање у наоружању и опреми. Ратовала је пре тачно 23 године против НАТО-а, највеће силе света и из тог сукоба изашла без пораза, али са тешким ранама. У време агресије НАТО-а западне земље су користиле оружје четврте технолошке генерације, наспрам Србије (СРЈ) чија је одбрана почивала на оружју друге генерације. Била је то борба Давида и Голијата.

Мада у знатном заостатку, посебно у системима противваздушне одбране (ПВО), у условима превласти у ваздушном простору, Војска Југославије оборила је амерички авион Ф 117А, у то време најновије

Војници данас располажу веома савременом опремом

степт технологије који је био понос и највеће достигнуће тамошње војне индустрије. Погођен је и стратегијски бомбардер Б 2, који је изнад Србије долетао директно из базе у САД. Американци нису признали да им је један апарат тог типа, погођен пројектилом српске ПВО пао у пределу Спачванских шума, али је процурело из хрватских извора да је америчка војска окружила место пада величине фудбалског игралишта, да су тамо дошли инжењери који су авион распарчали на више делова. Потом су камиони неколико дана терет одвозили, према неким изворима, до тузланског аеродрома, а онда транспортним авионима пребацивани у непо-

знатом правцу. Колико је Американцима било стало да делови авиона не падну никоме у руке, сведочи чињеница да су миноистраживачима проналазили шрафове у шуми и њих третирали као делове стратегијског бомбардера.

Судбина авиона Ф 117 А, после заглављавања у буђановачким ораницама, убрзо је била запечаћена. Бомбардер који је привремено стављен на клоцне и у чији развој је утрошено много милијарди долара пореских обвезника САД, одлуком надлежних органа избачен је из употребе као неперспективан борбени систем.

Током агресије НАТО-а на Србију (СРЈ) авиони агресора летели су на висинама већим од 10.000 метара, знајући за домете наше ПВО. Била је то тешка ситуација за браниоце српског неба...

Пре неколико година кренуло се у обнову противваздушне одбране Војске Србије. Најпре је од Русије и Белорусије на поклон добијено 10 ловаца МиГ-29, који су ремонтовани и модернизовани. Стручњаци Војнотехничког института у Београду конструисали су хибридни противавионски самоходни артиљеријско-ракетни систем кратког домета, Пасарс-16, који је први пут приказан јавности 2017. године. Наменен је за одбрану копнених јединица, аеродрома, командних центара, важних објеката и инсталација од дејства софистицираних нисколетелих циљева. Ефикасан је и за уништавање циљева на земљи и води. У тај систем је интегрисан топ од 40мм Бофорс као и две ракете кратког домета РЛН-ИЦ са инфрацрвеним самона-

Кинески противавионски систем средњег домета ФК-3, који је представљен нашој јавности, највећи је корак у стварању одбрамбеног кишобрана за небо над Србијом. То је најважнија карика у ланцу одбране која нам је деценијама недостајала. Ракете из тог система могу да погоде циљеве од 50 метара до 27 километара по висини и до 100 километара по дужини

Пилоти на хеликоптерима МИ-35 показали су врхунска умећа

вођењем. Модернизовани радар М-85 „Жирафа“ представља главни интегратор тог артиљеријско-ракетног ПВО система кратког домета. То оружје наше одбране је опремљено лаким преносним системом „Стрела-2М“ и „Игла-Шило“, а у другој варијанти на делу платформе возила биће интегрисане ракете „мистрал 3“ француске производње, које су већ набављене.

Систем Пасарс - 16 нарочито је ефикасан у обарању беспилотних летелица и крастарених ракета. Одбрамбена индустрија Србије успела је да направи првих 19 система, а до краја године треба да их буде 40. Бофорсови топови калибра 40 милиметара користите се и у противоклопној и у противпешадијској борби.

Следећи корак у снажењу наше ПВО одбране представља набавка савременог хибридног система Панцир-С1. Он обједињује ракете земља-ваздух, два топа калибра 30 mm, осматрачки и нишански радар као и електрооптички блок за надзор и управљање палбом. Домет Панцира-С1 по дужини је 20, а по висини 15 километара.

Кинески противавионски систем средњег домета ФК-3 који је представљен нашој јавности највећи је корак у стварању одбрамбеног кишобрана за небо над Србијом. То је најважнија карика у ланцу одбране која нам је деценијама недостајала. Ракете из тог система могу да погоде циљеве од 50 метара до 27 километара по висини и до 100 километара по дужини. Занимљиво је да радар који припада овом систему има домет од чак 240 километара и да може у ваздушном простору истовремено да прати чак 400 циљева и припреми за гађање њих 100. „Тиме ће ваздушни простор Србије у миру бити потпуно обезбеђен“, рекао је начелник Генералштаба ВС генерал Милан Мојсиловић.

До набавке система ФК-3 наша ПВО могла је да истовремено нишани 15 циљева у ваздуху, а сада чак 90, а када буде комплетан систем – и више стотина.

Очекује се да у догледно време РВ и ПВО буде наоружано ескадрилом (12 до 14 апарата) нових вишенаменских авиона, чиме ће значајно ојачати одбрамбене могућности Војске Србије. У последњих неколико година набављено је двадесетак хеликоптера, међу којима и они типа МИ-35М који су због велике ватрене моћи и снажног оклопа названи „летећи тенкови“.

У јединицама Војске Србије недавно је стигао један од најмоћнијих противоклопних система „Корнет“, који погађа тенкове чак са седам до десет километара удаљености. Увођењем у наоружање борбеног оклопног возила „Лазар“ и „Милош“ 4 x 4, пешадија у значајној мери, за одређене задатке, добија оклопну заштиту

Набавком хеликоптера Х-145, МИ-8 и МИ-17 вишеструко су повећане маневарске и транспортне могућности РВ и ПВО.

Основна намена хеликоптера МИ-35М је извођење борбених дејстава по циљевима на земљи, у оквиру ваздухопловне ватрене подршке снагама Копнене војске, тј. противоклопна борба и уништење непријатељеве живе силе. У помоћној намени, хеликоптер може изводити дејства и по циљевима у ваздушном простору, вршити ваздушни транспорт људства и терета, извиђачке и патролне задатке, као и десантирање тимова.

Овај вишенаменски борбени хеликоптер поседује заштиту од дејстава пешадијског наоружања и опремљен је савременим уређајима за навигацију, дигиталним показивачима, електронским индикаторима и осматрачко-нишанским системом.

Војска Србије располаже и беспилотним летелицама типа „Пегаз“ које носе пројектиле за уништавање тенкова и оклопљених возила. У ратовима вођеним у последњих неколико година веома много су употребљаване беспилотне летелице као платформе за веома разорне пројектиле. Део тих система опремљен је за извиђање непријатељских положаја.

МОДЕРНИЗАЦИЈА КОПНЕНИХ СНАГА

Када је 1999. године нападнута Србија (СРЈ), НАТО се није усудио да у инвазију крене копненим путем. Генерали НАТО-а

су знали шта може да их снађе, па се нису одлучили за такав сценарио. Додуше покушали су да за пробој наше одбране ангажују шиптарско-терористичке снаге у којима је било и специјалаца НАТО-а, али одбрана у пределу карауле „Кошаре“ и у региону планине Паштрик није попустила. Предузета је одсудна одбрана.

Копнена војска данас располаже одређеним бројем тенкова који имају оклопну заштиту. Очекује се да и осталим оклопним оријашима буде уграђена та врста заштите, чиме ће бити отпорнији на дејства могућег непријатеља.

У артиљерији се уводе самоходна артиљеријска оруђа НОРА Б-52 М15 калибра и 155 mm, чији је домет чак до 41 километар. Реч је о хаубицама које када испале пројектиле брзо промене локацију, како не би биле мете непријатељевог контрабатирања. Новим технолошким и тактичким решењима значајно је повећана покретљивост те врсте артиљеријских оруђа.

Дигитални вишецевни бацач ракета такође је повећао ватрене могућности Копнене војске јер разорним зрима гађа циљеве до 40 километара даљине по принципу спржене земље. У току је финализација развоја вишецевног модуларног самоходног лансера „Тамнава“ калибра 122 и 262 mm који долеће до 70 километара удаљених мета.

У јединице Војске Србије недавно је стигао и један од најмоћнијих противоклопних система „Корнет“ који погађа тенкове чак са седам до десет километара удаљености.

Увођењем у наоружање борбеног оклопног возила „Лазар 3“ и „Милош“ 4 x 4 пешадија у значајној мери, за одређене задатке, добија оклопну заштиту.

Савременим средствима за извиђање вишеструко су побољшане могућности за откривање положаја непријатеља на даљину. При томе се користе изузетно моћна оптоелектронска средства.

Недавно је на полигону „Пасуљанске ливаде“ организовано гађање у ноћним условима које је протекло у складу са очекивањима, то јест потврђене су високе могућности за отварање ватре и погађање циљева у ноћним условима.

Одбрамбена индустрија Србије ових месеци завршава петогодишњи циклус овладавања производњом и опремања јединица ВС савременим наоружањем и војном опремом. Некада је наменска индустрија обезбеђивала 85 одсто свих потреба за наоружањем и војном опремом. У време СФРЈ војна индустрија је извозила средства наоружања и војне опреме и инжењеринг на нивоу од око две милијарде долара на годишњем нивоу. Квалитет наших производа опробан је у више десетина земаља света.

С обзиром на све веће ризике, изазове и претње, Војска Србије убрзано модернизује наоружање и војну опрему, а обука војника и старешина прилагођава се строгим критеријумима за вођење оружане борбе у најсложенијим условима. За набавку нових борбених система биће обезбеђена потребна средства. Уколико ускоро буде одмрзнуто служење редовног војног рока за све младиће, попуна ратних јединица моћи ће да се подмлади. Штит Србије постаје све јачи.

Извор: Печат

Милан Комар*

Деценију и по, с времена на време а по систему топло-хладно, Хрватска „да-ви“ Црну Гору захтевом да им врате једрењак „Јадран“ „украден“ 1991. на који, како наводе, само они полажу право кључним аргументом да му је база био Сплит (лука „Лора“) до те ломне ‘91, па је и 2021. испраћена дипломатско-вапијућим тоновима за коначни завршетак тог комплијског домунђавања.

Танак је то аргумент или, боље рећи, никакав ако се зна историјат брода од његовог упловљења у Тиват 16. јула 1933. из Немачке где је изграђен. Може ли за тон јачим аргументом Тиват оспорити хрватски захтев позивом на прву „Јадранову“ луку, или историјским подвизима својих поморских капетана неутралисати, бар у овој приморској саги, позиве хрватске стране на, како неки рекоше, нарцисоидност своје поморске прошлости.

Непосредно пред осамостаљење Црне Горе, на неком дернеку Месића и Вујановића у Конавлима саопштено је да је тема „Јадрана“ стављена у статус актуелности прве врсте, да би потом Вујановић ретерирао у обећању док је Месић уз саслужење неколико морнаричких часника тај сусрет окарактерисао као први корак добре воље да им Црногорци предају брод. А кад је суградан Подгорица уплатила 385.000 евра Хрватској на име одштете за нека поклана говеда (током рата) на фарми у Грудима, Сплит је такође почео да слави враћање једрењака.

Вијао је „Јадран“ на својим јарболима током девет деценија своје историје заставе шест земаља: Краљевине Југославије, Италије, Немачке, СФРЈ, СРЈ/СЦГ и Црне Горе, али никад Хрватске, па и овај угао гледања нимало „не навија воду на њихову воденицу“. Као ни на црногорску која је сутрадан по референдуму на највиши јарбол истакла највећу заставу икад на икаквом броду на свету - без иједног упита чији је стварно тај брод. А да би се у међудржавном, кобајаги кусурању, 2006. видело (одлучило) шта је чије - фалио је, никад донети, закон о покретној војној имовини државне заједнице СЦГ.

Има ли, у, скоро па идеалном, загрљају шефова држава Црне Горе и Хрватске, у том, како обе стране кажу, једином комшијском спору потребе да се укључује трећа страна? Нема - а требало би и те како да се умеша и да аргументом над аргументима реши све нејасноће. Само једно питање - чијим новцем је купљен тај брод - морало би трајно да ућутка и актуелног „власника“ брода и његовог северног претендента на исти.

Финансијски скенер за 1933. каже (подаци А. Млакар и Б. Антић) да је брод коштао 8.407.030 динара (622.743 дојч марака), да је Србија за ратну одштету у Првом светском рату добијену од непријатеља дала 86 одсто, а Јадранска стража (ЈС) као поморска организација југословенског карактера је прикупила преосталих 14 одсто новца. У структури донација ЈС највише су дали Сарајево, Зрењанин, Београд, Нови Сад, Скопље, Карловац, Марибор, итд. Занимљивост прве врсте је свакако да је Приштина дала више новца од Сплита.

Србија и њена војнодипломатска гарни-

Како нам је измакао школски брод

КУДА ПЛОВИ ЈЕДРЕЊАК „ЈАДРАН“

На јарболима 'Јадрана' током девет деценија његове историје вијориле су се заставе шест земаља: Краљевине Југославије, Италије, Немачке, СФРЈ, СРЈ/СЦГ и Црне Горе, али никад Хрватске, па и овај угао гледања нимало 'не навија воду на њихову воденицу'. Као ни на црногорску која је сутрадан по референдуму на највиши јарбол истакла највећу заставу икад на икаквом броду на свету - без иједног упита чији је стварно тај брод

тура ћуте поводом хрватско-црногорских ојкања око брода. Опште је познато да је шанса пропуштена 2006. да се нешто учини у своју корист, кад су двојица случајних генерала с врха мутант државе СЦГ (Јокић и Понош) кабадахијски изјавили да су се они мирно договорили око поделе покретне војне имовине, за шта нису имали ни слово овлашћења за такав чин, испоставило се - самовољног, антидржавног и правно-криминалног карактера. Отприлике да су уз лозу и кафу један друге испоклањали фрегате, подморнице, ракете, торпеда и сл., баш као да су им тетке и стрине то оставиле у наслеђе.

Аутор ових редова је с јесени 2006. Био у тиму Форума за демократију и безбедност (ФДБ) где смо стручном методологијом израчунали да је у моменту раздвајања „два ока у глави“ само у ефективима Ратне морнарице било 100 милиона долара, а Тадић и Коштуница су дозволили једном малолетном генералу да одлучи шта с том грдном имовином.

Покушај ФДБ-а и његовог челника генерала Нинослава Крстића да тим елаборатом упали црвену лампицу у влади ради формирања мешовите комисије с владом ЦГ која би размотрала чврсто утемељене тезе из елабората није успео јер је генерал заустављен на прагу кабинета премијера Воје. Да се разумемо, нису Србији биле потребне ни подморнице ни капитални ратни бродови већ је требало сложити одговарајући међудржавни протокол о верификацији новонасталога стања или о поклону, итд. а све ради чистих рачуна и дуге љубави, која најалост бестрага нестала.

И да потом Србија, из морнаричког изобиља, узме само, „Јадран“, процењен на осам милиона долара, па курсом пред Српску кућу на Крфу. Анкерисати га за обалу где би почасна посада од неколико официра, подофицира и морнара боље промовисала српску историју и традицију од свих оних,

тада жуто окречених експертских крстарења по Охају, Напуљу или Бриселу, немилосрдно арчећи достојанство и ауторитет српске војске.

Потом је Тадић, да колико-толико спаси углед свог мезимца „жутог“ генерала, пожурисао да с Вујановићем потпише неки протокол по којем би студенти наше Војне академије могли да користе Јадран“ за своје потребе. Колико је то била идеја кратке памети и српске збрзаности осведочили смо се у неколико наредних година.

Објективно гледано, сем fine слике за туристе на тиватским Пинама, брод и не служи више ничему - понеки коктел, модна ревија или свадба - али нема питања ни студената, нема комплетне посаде, нема одржавања - али у тој немаштини нађоше им истражни органи кокаин милионске вредности у кабинама. И зато је ваљда, ако има срамоте и морнаричке части, склоњен у Бар далеко од очију шире јавности, ево година и више.

Зато децембарско подсећање Загреба упућено Подгорици о „враћању“ брода делује умивено у дипломатском смислу и нимало налик на онај, пре неколико година одаслан силецијски захтев упућен влади Малте да не дозволи упловљење брода у њихове луке, или стављања ултиматума да Црна Гора неће видети Европску унију док не преда брод Хрватској.

Да на крају додам да никад ни миљу нисам пловио овим бродом, јер смо као подморничари припадали оној грубљој стварности Ратне морнарице, за разлику од салонске финоће на „Галебу“, Јадрану“ и „Јадранци“ (Титова јахта).

Али да не будем погрешно схваћен, пошто немамо море и не пловимо више, ова тема је шира и по морнаричким и по државним аспектима, од мојих подморничких успомена.

*Пуковник РМ у пензији, подморничар
Извор: Политика

Ново глобално истраживање о задовољству животом

ФИНЦИ ПО ПЕТИ ПУТ ШАМПИОНИ СРЕЋЕ

Добра вест у тешким временима: више је солидарности, добротинастава и хуманости. На ранг-листи националне среће Србија је ове година на 43. месту (прошле године је била 42).

Глобални шампион среће по пети пут узастопно је невелика нација са севера Европе - Финска. Њу у стопу прате нордијски суседи: Данска, Норвешка, Шведска и Исланд, а у друштву првих десет на табели најсрећнијих у овогодишњем глобалном истраживању о задовољству животом су и Швајцарска, Холандија, Луксембург, Израел и Нови Зеланд.

Ово је било десето истраживање те врсте које се, на иницијативу Бутана, мале подхималајске краљевине, а под покровитељством Уједињених нација и уз сарадњу Галупа, реномиране мултинационалне компаније за истраживање јавног мњења, спроводи од 2012. Ово је, уз то, била и друга година у којој је мерење обављено у сенци глобалне здравствене кризе изазване вирусом ковид 19, али најновије рангирање не укључује страховања која је донео рат у Украјини пошто су све анкете у више од 150 земаља обављене пре почетка овог сукоба.

Оно што се у овогодишњим истраживањима, у којима је контактирано више од 350.000 људи, показало као неочекивана али лепа вест у тешким временима, јесте уочен пораст солидарности, добротинастава и хуманости. То се види по повећаним донацијама добротворним организацијама, по порасту појединачних случајева помагања непознатим људима и масовнијем хуманитарном волонтирању у свим деловима света. Глобални просек ових активности повећан је чак за 25 одсто у поређењу са периодом пре пандемије.

Америкаци тек шеснаести

Индекс среће се иначе израчунава по сложеној формули која, поред субјективног осећања задовољства животом, у обзир узима и очекивани животни век, БДП по становнику, институције социјалне подршке и политичке слободе. У овогодишњем рангирању, као и у онима из претходних година, земља које се иначе сматра најпросперитетнијом и најслободнијом - САД - заузела је тек 16. место, док је водећа европска сила, Немачка, на четрнаестом.

Шта је формула среће петоструког шампиона, Финске? Најкраћи одговор на ово питање гласи, да је добро организовано оно што је основно.

Под тим се подразумева да је државни образовни систем бесплатан и да је међу најбољима на свету, упркос томе што се ђаци ретко испитују а на-

Хелсинки данас

ставници лабаво контролишу. Студирање је такође бесплатно.

Национални здравствени систем је свеобухватан и ефикасан, што показује и чињеница да је Финска била међу земљама најмање погођеним пандемијом: грађани су имали поверења у државу и дисциплиновано поштовали наметнуте им рестрикције.

Друштвеном складу вероватно доприноси и етничка хомогеност (92 одсто од 5,5 милиона становника су Финци, 90 одсто су хришћани), политика им није најважнија ствар на свету, политичари послушну расположење грађана, између осталог и због одсуства драстичних социјалних разлика и економских неједнакости...

Како сами Финци доживљавају то што их проглашавају најсрећнијом нацијом? Један од циничних одговора гласи да су „професионалци у очувању своје среће као велике тајне“. У водећим тамошњим новинама вест да су по пети пут проглашени за најсрећнију нацију објављена је тек на 19. страни.

Финци су такође навикнути да гледају своја посла, па је током пандемије у оптицају био виц у коме су се, после прописивања физичке дистанце од два метра, питали зашто је смањена она препандемијска од четири метра. Да нису баш дружељубиви, потврђује и локални стереотип да ако им се на улици насмеши неко непознат, он је највероватније пијан, странац или мало „уврнут“.

Успон наше земље

Део објашњења зашто су Финци задовољни својим животом јесте и то што имају реалистичка очекивања, што значи да себи не постављају недостижне циљеве.

Да међутим ни у званично најсрећнијој земљи није све мед и млеко, показује успон десног национализма (што је тренд у целој Европи), као и то да је незапосленост релативно висока: 8,1 одсто, што је више од просека ЕУ који је 7,5 процената. Истовремено, Финској недостају поједини профили радника, пре свега они из информатичких технологија, којима су широм отворена врата, али кроз која они не пролазе јер су добродошли и другде.

Финска је такође друштво које убрзано стари: данас је, после Јапана, друго по висини процента сениора - старијих од 65 година - што постаје растуће оптерећење и за тамошњи пензијски систем, у чему титула шампиона среће није од помоћи.

На ранг-листи националне среће Србија је ове година на 43. месту (прошле године је била 42). Од бивших република СФРЈ од нас је срећнија само Словенија (на 22. месту), док смо боље позиционирани од Хрватске (47), БиХ (67), Црне Горе (75) и Северне Македоније (89). Поменути смо и као земља која је у последњих десет година, са Бугарском и Румунијом, имала највећи успон у самопроцењеном квалитету живота.

М. Бекин

Извор: Глас осигураника

Поводом Кандидатуре Приштине за чланство у Савету Европе

НОВИ АТАК НА ПРАВО И ПРАВДУ

Запад ће тврдити како је пријем тзв. Косова у СЕ у интересу мира и стабилности и превазилажењу застоја у дијалогу, знајући да је Србија за мир, стабилност, развој и дијалог. Представљаће тај потез као нешто добро, а у ствари је добро само за њихову себичну геополитику експанзије и доминације и њихове интересе и циљеве, а не за стабилност Балкана. Запад наставља са покушајем да учврсти државност Косова, уместо да исправи кардиналне историјске грешке које је такав преседан донео.

Пише:
**Живадин
Јовановић***

Нормално је да Србија јасно и недвосмислено реагује на прво сазнање да водеће земље Запада припремају пријем тзв. Косова у Савет Европе (СЕ). Све акције и кораци који угрожавају суверенитет и територијални интегритет земље не смеју се релативизовати нити стављати у контекст трговине и економских односа. То нису пријатељске активности нити кораци ка партнерству, поверењу и интеракцијама већ огољена геополитика експанзије и доминације на рачун животног интереса Србије.

Запад тражи начин да заврши свој прљави посао започет 80-их година прошлог века отвореном подршком сепаратизму и тероризму, посао кажњавања, комадања и слабљења српског народа као политичког фактора на Балкану. Настојања да се криминалној творевини произашло је из тероризма тзв. ОВК и агресије НАТО 1999. обезбеди међународно-правни статус равна су сахрањивању остатака сваког правног и безбедносног поретка у Европи и свету. Србија то не може да прихвати и такве „демократске вредности“ не дели ни са ким.

Политика силе

Суочени са отпорима у највећем броју светских форума и организација, они траже начин да то ураде тамо где неће наићи на противљење већине. Запад зна да је то што ради засновано на политици силе, па ће покушати да издејствује уз што мање противљења Србије. Са њеним знањем, али да добро води рачуна како реагује на оно што захтевају они којима је поднела молбу за пријем у ЕУ.

Запад ће тврдити како је пријем тзв. Ко-

Терористи имају моћне спонзоре

сова у СЕ у интересу мира и стабилности и превазилажењу застоја у дијалогу, знајући да је Србија за мир, стабилност, развој и дијалог. Представљаће тај потез као нешто добро, а у ствари је добро само за њихову себичну геополитику експанзије и доминације и њихове интересе и циљеве, а не за стабилност Балкана. Запад наставља са покушајем да учврсти државност Косова, уместо да исправи кардиналне историјске грешке које је такав преседан донео. Кад буде схватио и признао своје грешке, превасходно грешке водећих земаља Европе, може бити касно.

Србија не сме да чека пријем Косова у СЕ јер би то, објективно, било позивање политике свршених чинова, већ да јасно и званично, изрази своје противљење гесту спонзора који је све друго осим пријатељски и да изнесе обиље правних, политичких и безбедносних аргумената.

Пријем тзв. Косова у СЕ чији су главни критеријуми поштовање људских и демократских права а принцип вододелница - владавина права, био би још једна кардинална грешка западноевропске цивилизације према Србији и српском народу. И Шолцу, Џонсону и Макрону, друге да не помињемо, веома је добро познато да се 250.000 Срба и других неалбанаца претњама, тајним листама и на друге криминалне начине фактички забрањује повра-

так у њихове домове и на имања која поседују на КиМ, Приштина наставља политику етничког чишћења, а напади на Србе и њихову имовину су све интензивнији.

То да ли Приштина поштује или не поштује тзв. Вашингтонски или неки други тзв. споразум је изведено питање. Ваљда смо досад апсолвирали да је Приштина само помагало Запада, излог арсенала експанзионистичке геополитике водећих чланица НАТО према Србији и Србима на Балкану.

Какав је положај преосталих Срба на КиМ, каква су њихова права, да ли су безбедни они и њихова имовина, какав је положај СПЦ њене имовине, када ће се дозволити слободан и безбедан повратак око 250.000 прогнаних Срба и других неалбанаца? Или, када треба да се оствари геополитички интерес западних сила - ништа од тога није битно? Да ли се Савет Европе и његове чланице спремају за најгубљу суспензију својих оснивачких критеријума док тзв. Косово не приме у своје редове!?

Злочини Запада

Немачки канцелар Шолц и други са Запада који лобирају за пријем Приштине у СЕ морају знати да су се намерили да направе још један опасан преседан пријемом илегалне недржаве у организацију

Они су стварали лажну државу Косово:
Хашим Тачи,
Бернар Кушнер,
Мајкл Џексон
Агим Чеку,
Весли Кирк,
Бил Клинтон,
Медлин
Олбрајт и
Хавијер Солана

држава, да крше основне принципе Повеље УН, завршног документа ОЕБС из Хелсинкија и Резолуцију Савета безбедности УН 1244 и да отворено раде против виталних интереса Србије ради својих геостратешких интереса експанзије и доминације. Ако им Србија то јасно не каже, онда се поставља питање самих основа њених односа са тим земљама. Ако је мања и слабије развијена, она није са ограниченим суверенитетом, пословном способношћу или без достојанства! (део објављен у „Франкфуртским вестима“, 12. маја 2022).

Они су финансирали, наоружавали и обучавали терористе на Косову и Метохији. Данас то исто раде са тзв. Росу и безбедносним снагама тзв. Косова.

Нама су наметали изолацију и санкције са двоструким зидовима - унутрашњим и спољним.

Кршили су међународно право, наш правни и уставни систем. Године 1999. извршили су злочин агресије убијајући чак децу. Ипак, не сматрају да је то био рат и то први на европском тлу после Другог светског рата. Уопште узев, они своје ратове не признају за ратове, за њих је то ре-

гуларни вид помагања и добротинства у ширењу демократије, људских права, бољег живота, цивилизације.

Признали су криминалну сецесију наше Покрајине 2008. крше Повељу УН, резолуцију СБ 1244, Кумановски и Дејтонско-париски споразум, Бадинтерове принципе, Бриселске споразуме, Вашингтонски споразум, спречили су Кутиљеров план... Свако од њих тамо, има по неколико специјалних изасланика за нас, овде. Тако они исказују поштовање држава које су поштовања достојне. Прате нас, едукују, посматрају, лустрирају, оцењују, охрабрују, извештавају, донирају, обећавају шаргарепе и бенефите, нуде лекове против преносилаца „малигних болести“. А ми - неразумни, нереални, незахвални, у митовима, заглабљени у прошлост - непрекидно о агресији, убијенима, осиромашеном уранијуму, неправди, накнади ратне штете, равноправности, неутралности, немешања, праву и истини који не постоје (за нас), никако да схватимо да је за нас једини критеријум равнања и сврставања њихова перцепција о стварности, а не сама стварност као таква. Уствари, не постоји истина

изван њихове представе о истини за нас.

У СБ УН су оптужили српски народ за геноцид, али је један од преносилаца „малигних болести“ спречио изрицање пресуде. Лицемери су, воде политику двоструких стандарда, не поштују ни потписано, камо ли обећања. Привилегија моћних, шта се ту може. Мењају време својих самита да би најпре видели да ли ће Србија у Генералној Скупштини УН гласати за осуду Русије (заиста, нисмо навикли на толики степен поштовања и поверења!), умало да нам затворе доток нафте Јадранским нафтоводом, што би, како неке новине рекоше, било равно нуклеарној бомби. Гарантоваше да на Северу неће бити дугих цеви, а оне се одомаћиле, свакодневно тамо шећају „Хамерима“. Ништа их не интересује осим независности Косова.

Вечност интереса

Прича се, када би неко овлашћен потписао одрицање Србије од Косова и Метохије, и то не изричито, већ индиректно, пристајањем на пријем Косова у неке међународне организације, на пример, да би добио Нобелову награду, а да би Србија могла да буде проглашена за једног од лидера европске демократије. „Цео Запад тражи од Србије да иде брзо ка признању независности Косова“ (осим, вероватно, Шпаније, Грчке, Румуније, Кипра, Словачке, али ко њих пита, демократија је то!).

Они не поштују правду, истину ни међународно право, већ само своје интересе, бар тако нам се поручује преко новина. Остаје нам недоречена порука, да се због тога и не вреди позивати на чињенице, право и нашу истину. Њима се, на пример, не свиђа резолуција СБ УН 1244, коју су нам они наметнули 10. јуна 1999. А на шта се уопште, у том случају позвати? Вероватно је најбоље – на демократију – слушања, разумевања и извршавања. Они су моћни и не пада им на памет да повлаче признање. У реду, то није спорно, док је реч о моћи то је тако. Ипак, како та порука помаже Србији – да се, уз све слабости аргумената права, истине и чињеница, боље, јасније и креативније, брани, или да боље слуша, извршава све о роковима и још гласније истиче да се још на свету, посебно Западном, није родио тај који Србији може било шта да наметне! Они су увек на другој, осим на страни целовите Србије. Можда су у праву кад се деценијама држе девизе - што мања Србија то више демократије и бољег живота. Само, поставља се питање – можемо ли ми икада схватити да би површина државне територије приближна, на пример површини државне територије једног Луксембурга, или око тога, могла бити врло пристојна површина територије за државу Србију на којој би се, као што и пример показује, могло живети баш богато, у изобиљу, без трзавица било које врсте?

Зато, и не само зато, наставићемо још снажније да корачамо ка њима (ЕУ) у нади да ће нас прихватити јер, и тако са њима „делимо исте европске и демократске вредности“.

*Бивши министар спољних послова СРЈ

Нови САД

СЕРВИС ВОЈНИМ ПЕНЗИОНЕРИМА

Седница Скупштине Градске организације Нови Сад одржана је 26. априла уз учешће 82 члана Скупштине и око 30 војних пензионера, који су били гости у име месних организација. Изборној Скупштини претходили су избори у месним организацијама (7 градских и 5 приградских), спроведених од 14. марта до 8. априла.

Између осталих Скупштини су присуствовали: председник УВПС Љубомир Драгањац, народни посланик Момо Чолаковић, управник Војне болнице у Новом Саду, пуковник др Драган Коруга, представници 1. бр. КоВ, Речне флотиле, Регионалног ЦМО Нови Сад и представници више удружења.

После интонирање државне химне и одавања почаст преминулим члановима удружења у претходном периоду, Скупштина је наставила рад. Након усвајања дневног реда и избора радних тела Скупштине поднети су извештаји председника Градске организације Нови Сад Милорада Ореља и председника Надзорног одбора Славка Вулина.

родице, родбине или комшија.

Извештај председника Градског одбора обухватио је све сегменте рада градске организације (здравствену заштиту, хуманитарну помоћ, излете, дружења, рад на учлањењу, сарадњу са другим удружењима и организацијама), а подаци које је изнео говоре о веома успешном раду у претходном периоду.

Већина је оценила рад организације као веома успешан, и похвално се изразила о руководству градске организације.

У свом обраћању члановима скупштине председник УВПС Љубомир Драгањац, је оценио да је градска организација у Новом Саду једна од најбољих у удружењу и посебно истакао рад председника градске организације. Председник Драгањац се осврнуо на највеће проблеме са којима се удружење суочава: питање разлике у висини пензије за лица истог чина и положаја, повратак војних пензионера у Фонд за СОВО, реално умањење пензија услед насталих промена, износећи податак да су пен-

Ужице

МУЧЕ ИХ СТАМБЕНЕ МОРЕ

Ужицу је 18. априла одржана седница Скупштине на којој је од 38 познатих присуствовало 35 делегата, што је 92% од укупног броја.

Поред делегата, у раду скупштине учествовали су председник УВПС Љубомир Драгањац и председник Извршног одбора Зоран Вучковић, а и представник МО плук Г. Делић, начелник центра МО за локалну самоуправу Ужице и заставник прве класе П. Павловић из Филијале фонда СОВО Ужице, затим и почасни чланови Милан Томановић и Родољуб Аћимовић, председник Удружења ветерана бораца од 1991-1999. године Ранко Обрадовић и председник „Клуба 3“ Жарко Крстић.

Извештај о раду градске организације Ужице поднео је председник Ратко Ђорђевић, који је указао да је у претходном мандатном периоду 90% приоритетних задатака реализовано (обилазак и помоћ најстаријим члановима и тешко оболелим, додела хуманитарно социјалне помоћи и редовно информисање чланства о раду УВП), а и поступање у складу са инструкцијама Главног одбора у току трајања епидемије изазване Корона вирусом.

Борба за станове на основу продаје војних објеката Ужицу (Клуб Војске Србије и касарна „Четврти пук“ у Ужицу) била је такође уз фокус интересовања и рада Градског одбора и та активност се води од 2015. године до данас. У томе се упорно ангажовао Зоран Новаковић, који се својим писаним непосредно обраћао локалним и државним институцијама уз захтев да се убрза реализација уговора између МО и Града Ужице и да се коначно реше стамбени проблеми, како за КВП тако и за активне припаднике ВС.

Нажалост у тој акцији се није успело, јер је од обећаних 110 стано-

ва, до сада Град Ужице обезбедио само 10, што је мање од 10%, у односу на преузете обавезе предвиђене купопродајним уговором.

Председник УВПС Драгањац је посебно истакао проблем здравственог обезбеђења војних пензионера и чланова њихових породица, као и мере које Удружење предузима са циљем да се побољша статус војних пензионера, како код пријема тако и прегледа и лечења у војноздравственим установама, посебно на ВМА.

Скупштини су се обратили наши Милисав Курмазовић, Милисав Маринковић, Милан Зарић, Небојша Глигоријевић, Живомир Гајић и Андрија Сузовић.

За велико ангажовање у раду посебно су истакнути и похваљени потпредседник Драгоје Тодоровић, Миломир Станић, председник Надзорног одбора и Милан Токић, члан тог одбора.

На основу предлога изборне комисије делегати скупштине једногласно су изабрали ново руководство градске организације Ужице. За председника поново је изабран Ратко Ђорђевић, за потпредседника Драгоје Тодоровић, за председника Надзорног одбора Зоран Новаковић, за потпредседника Зоран Радељић и за члана Зоран Јашовић. У градски одбор су ушли Милан Зарић, Мирјана Каначки, Миломир Станић, Живомир Гајић, Видоје Радијевић и Милан Токић.

Ратко Ђорђевић је захвалио делегатима на указаном поверењу, обећао одговоран рад у наредном мандатном периоду и позвао све чланове да се више ангажују у раду Градске организације УВП Ужице. Један од будућих приоритета биће конкретнији и непосреднији рад на пријему нових, посебно млађих војних пензионера, како би удружење ојачало.

Председник Орељ је поред изношења освесћених резултата рада у претходне четири године, тежиште извештаја ставио на горуће проблеме војних пензионера у Новом Саду. Осврнуо се на стамбену ситуацију, констатујући да је она неповољнија у односу на друге гарнизоне. Без икаквог стана је 210 војних пензионера, неадекватно решено стамбено питање има 35 лица, што оквирно са стамбеним интересима који имају поднете молбе у гарнизону Београд чини око 250 носилаца станарског права.

Подаци који говоре о небризи државе и војске за људе који су већину свог живота посветили војсци, су још застрашујући, ако се има у обзир чињеница да је садашњим темпом изградње станова време реализације за сва ова лица преко 100 година, а већина њих је превалило 70 година.

Председник Градског одбора се осврнуо и на рад у условима пандемије ковид-19 и ванредног стања у држави. Када говоримо о специфичностима рада Удружења у наведеном периоду, Градски одбор је поступио по препорукама Главног одбора УВПС и у време проглашеног ванредног стања питања од интереса за војне пензионере решавао непосредним ангажовањем комисије коју су чинили млађи војни пензионери. Помоћ се највише односила на подизање лекова и рецепата код војномедицинских установа, а и куповини и набавци намирница за старија лица која нису имали помоћ млађих чланова по-

зије пале на 58% у односу на плате запослених у МО.

У осврту на здравствену заштиту истакао је шта Удружење чини на побољшању здравствене заштите за војне пензионере, посебно када се ради о лечењу на ВМА. Оценио је да не може цивилини осигураник имати предност, већ војни осигураник мора имати приоритет у лечењу у војно-медицинским установама.

Управник Војне болнице у Новом Саду, пуковник др Драган Коруга изразио је спремност да се учини све на побољшању здравствене заштите војних пензионера, уз оцену да је недостатак лекара специјалиста и медицинском особља највећи проблем у раду Војне болнице. Констатовао је да је потребно 20 година да се створи врхунски специјалиста.

За председника Градске организације изабран је Милорад Орељ, а за потпредседника Милан Бајић. У складу са Статутом изабран је Градски одбор од 15 чланова и надзорни одбор од три члана.

У завршној речи председник Градске организације Милорад Орељ у име изабраних лица захвалио се члановима скупштине на указаном поверењу уз обећање да ће градска организација у наредном периоду бити сервис војним пензионерима, и покушати да унапреди свој рад како би пензионерски дани текли мирно уз дружење и пријатељство међу чланством.

М. Бајић

Црна Гора

РОДОЉУБИМА У НЕЗАБОРАВ

Поводом 9. маја Дана побједе над фашизмом, делегација Удружења војних пензионера Црне Горе у саставу Жељко Вукић, председник и чланови Управног одбора Милица Нововић и Дражен Ђукић, положила је вијенац на Споменику Партизану борцу на Горици и одала

почаст патриотама који су дали своје животе за слободу, миран живот и достојанство свог народа.

Војни ветерани добро знају што је рат, страдања, разарања, невиних жртве и зато имају обавезу да чувају слободу, његују традиције и одају почаст жртвама рата.

Наша је ратничка дужност, нагласио је Вукић, да сачувамо успомене на страдања у борби противу окупатора, сваког зла и обезбидимо миран сан нашој дјеци и нападеном народу.

Р. 3.

Обележавање Дана победе у Крушевцу

ПОШТА СТРАДАЛИМА

Поводом Дана победе над фашизмом у Другом светском рату, на спомен обележја на Слободишту и на Споменик црвеноармејцима положени су цвеће и венци.

Градоначелник Јасмина Палуровић и председник Скупштине града Предраг Вукићевић, положили су цвеће и венце у име Града Крушевца.

Делегације Града Крушевца, СУБНОР-а и Удружења пензионера „Цар Лазар“ су прво положиле цвеће на хумке страљаних на Слободишту.

Деветог маја 1945. нацистичка Немачка је потписала капитулацију, а истога дана 1950. француски министар спољних послова Роберт Шуман представио је предлог организовања Европе, заснован на принципима мира, разумевања, толеранције и сарадње, познат као „Шуманова декларација“.

На Споменик црвеноармејцима, поред делегације Града Крушевца, почаст су одале и

делегација Расинског управног округа, Војске Србије, ОРВСС, СУБНОР-а, Удружења ратних војних инвалида, Удружења војних пензионера, Удружења пензионера „Цар Лазар“, Социјалистичка партија Србије – Градски одбор Крушевац, Удружења за неговање слободарских традиција, Удружења српско-руског пријатељства „Свеславица“, Градитељи мира и друге организације које негују слободарске традиције.

У име Удружења војних пензионера Крушевац, делегацију коју је предводио председник Душан Самарџић, положила је венац на Споменик црвеноармејца и одала пошту жртвама. Реч је о руским војницима, који су погинули у ослобођењу Крушевца.

У склопу обележавања Дана победе над фашизмом, изведен је и уметнички програм у организацији Културног центра, а учествовале су чланице КУД „Герасим Вујић“ из Коњуха.

Пожаревац

ПОВЕРЕЊЕ ДОСАДАШЊЕМ ПРЕДСЕДНИКУ

Седница изборне Скупштине ГО војних пензионера Пожаревца, на којој је изабрано руководство одржана је 27. априла. Скупштини су присуствовали и почасни чланови удружења. Досадашњи председник мр Драгутин Страхињић је у извештају о раду истакао:

„Руководство градске организације је својим радом и односом према чланству у претходном периоду за своје резултате у раду добило највише признање – Повеље УВПС. Наш задатак у наредном периоду је борба за повратак у систем Министарства одбране и борба за интересе и достојанство војних пензионера.“

Чланови Скупштине су у дискусијама изнели похвале за рад Удружења и председника Драгутина Страхињића.

За председника поново је изабран досадашњи председник ГО УВПС - Драгутин Страхињић, док је за потпредседника изабран Алекса Момирски. За чланове Градског одбора удружења изабрани су: Драган Цекић, Мирко Рељић, Милорад Ивановић, Момчило Туба и Снежана Ристић.

За чланове Надзорног одбора изабрани су: Миомир Илић, Јосип Рисовић и Милада Цицовић.

Након завршетка седнице Скупштине, за све присутне организован је пригодан ручак.

Д. Страхињић

Из МОр УВПС Бежанијска коса

КАКО ДО НОВИХ ЧЛАНОВА

Број чланова УВПС стално се смањује. Број новопријављених је у односу на укупну војнопензионерску популацију је занемарљив.

С тим у вези надлежни органи УВПС, са Министарством одбране и ГШ Војске Србије, посредством њихових кадровских органа требало бу да омогуће будућим пензионерима, уз ваљана објашњења (и припремљене образце), да се добровољно учлане у Удружење војних пензионера Србије. Можда би било добро да се представници УВПС састану са старешинама који ускоро одлазе у пензију, како би их обавестили чиме се то Удружење бави и које би бенефите могли да имају као чланови те организације.

Требало би радити на томе да сви пензионери који нису чланови УВПС буду

обавештени где се у односу на место њиховог становања налази месни, односно општински (градски) одбор УВПС (адресе, телефонски бројеви и друго). Очекује се да председници других удружења на својим седницама покрену питање учлањења у УВПС. Ако би се организацијама УВПС доделиле одговарајуће просторије за активност, ако би се установили клубови војних пензионера, то би такође утицало на повећање броја чланова.

Чини се да би највише резултата могло да се постигне када би чланови у контакту са колегама који нису чланови УВПС истicali предности која се ствара припадањем организацији која се бори за њихова статусна и сва друга права.

М. Калчић

Ниш

ОБЕЛЕЖЕН ДАН СТРАДАЊА ЦИВИЛА

Парастосом и полагањем венаца на Споменик жртвама агресије НАТО-а обележена је годишњица страдања цивила од касетне муниције, који се десио 7. маја 1999. године. Венце су положили државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Миодраг Капор, заменица градоначелнице Ниша Душица Давидовић, председници градских општина, команде КОВ, Полицијске управе Ниша, а и многобројних удружења, међу којима и Градске организације Удружења војних пензионера Србије.

Државни секретар Миодраг Капор је подсетио да је на Ниш бачено укупно 36 тавара забрањене касетне муниције и да за таквав злочин нико никада није одговарао. „Можда су кривци избегли осуде овоземаљских судова. Али заувек их оптужују невинне жртве на великом суду вечности, где их чекају да окају своја злодела“, рекао је Капор. Као православици требало би да покушамо да опростимо и нека опрости свако ко може. Да заборавимо нити смемо, нити можемо“.

Капор је поручио да имена погинулих морамо да изговоримо громогласно, морамо тако гласно говорити да та имена јече у нашим срцима и душама, а да одзвањају у главама оних који су починили злочин.

„Наша обавеза и дуг према жртвама је неговање културе сећања. Не постоји права утеха за оне које су тог дана изгубили своје

најближе, нити за оне који су тада преплашено гледали како касетне бомбе односе животе невиних људи“, казала је заменица градоначелнице Ниша Душица Давидовић.

Слободан Младеновић, некада припадник Југословенског ваздухопловства, још увек се живо сећа тих тешких тренутака.

„Дан пре тога били смо по подрумима и атомским склоништима, а тог дана је био пијачни дан. Нисам одлазио на пијачу, али сам чуо брујање авиона и експлозију бомбе која је бачена. Не знам да ли им је била намера да баце тамо, али из правца запада, преко пруге чули смо јауке. Било је доста жртава. Велики метеж, било је много бушотина кад сам се вратио у зграду.“

Заставник у пензији Живорад Мијаџић је у тренутку када су пале бомбе превозио повређеног војника до болнице. „Тога се сећам јако снажно. Био сам сигуран да неће бити бомбардовања по цивилним циљевима, међутим, видео сам да ту нема правила и да су бомбе падале по густо насељеним деловима града“, сећа се Мијаџић.

Пологањем венаца на Споменик совјетским војницима испред логора „Црвени Крст“ као и на тргу Краља Милана обележен је Дан победе над фашизмом. Венце су положили градоначелница Ниша, председници Градских општина, представник Команде КОВ, Полицијска управа Ниша, Руски хумнитарни центар, а и многобројна удружења, међу којима и Градска организација Удружења војних пензионера Србије.

Одржан је „Бесмртни марш“ од споменика совјетским војницима испред логора „Црвени Крст“ до споменика ослободиоцима Ниша на тргу краља Милана.

З. Јашовић

Крагујевац

ОПРЕДЕЉЕНИ ДА ПОМАЖУ КОЛЕГАМА

У сали Дома пензионера у Крагујевцу 28. априла одржана је седница изборне Скупштине УВП Крагујевац, на којој су као гости присуствовали Слободан Пејовић, потпредседник Извршног одбора ГО УВПС, председник Удружења пензионера Крагујевац Ратко Томашевић, председник СУБНОР-а Крагујевац Жељко Зиројевић и секретар Удруже-

а Градски одбор је својом одлуком доделио новчану помоћ од по 5.000 члановима који су прележели вирус корона, за њих 45 у износу од 225.000 динара.

Пружене су информације и помоћ у припреми документације заинтересованим члановима за решавање стамбеног питања куповином стана по повољним условима Владе Србије. Таквих је било мало јер већина наших чланова је животног доба близу или преко 70 година, па не могу да користе кредит за те намене. Наши чланови који су делимично решили стамбено питање, а налазе се у одмаклим годинама живота, 70 година и више готово да немају никакве шансе да коначно реше своје

стамбено питање уколико се услови не промене у позитивном смислу. У Крагујевцу је последњи пут 2005. године купљен одређени број станова за активне старешине и пензионере и од тада у овом гарнизону није било подела.

Удружење је учествовало у обележавању свих важнијих датума Републике Србије и града Крагујевца.

Од планираних осам излета и дружења са сличним удружењима, реализовано је само два, пре свега због пандемије вируса корона. Што се тиче пензија, оне се крећу од 61 до 64% од плате истог чина и положајне групе активних лица, са тенденцијом још већег заостајања.

Још увек није дошло до употребе електронских књижица, па лекове хронични болесници могу да подигну само за месец до два, искључиво у месту пребивалишта. На преглед код лекара и специјалиста чека се од три до шест месеци, што је за наше чланове много.

Изабран је нови Градски одбор од девет чланова, са председником и потпредседником, затим Надзорни одбор од три члана, два кандидата за делегате Скупштине УВПС и кандидат за члана Главног одбора. **АВ-МС**

У Краљеву обележен Дан победе над фашизмом

СЕЋАЊЕ НА ХЕРОЈЕ И ВЕЛИКЕ ЖРТВЕ

Пологањем венаца на Споменик отпора и победе у парку код железничке станице у Краљеву, 9. маја на пригодан начин је обележен Дан победе у Другом светском рату. Овај датум се обележава као дан сећања на безусловну капитулацију Немачке 1945. године, иако су борбе на просторима Југославије настављене све до 15. маја. Иначе, службени датум завршетка Другог светског рата је 2. септембар 1945. године, када је Јапан потписао капитулацију након бацања атомских бомби на Хирошиму и Нагасаки.

Према проценама историчара у Другом светском рату је погинуло између 50 и 80 милиона људи, а ратом је захваћена 61 држава. Нажалост Југославија је по броју жртава у самом врху. На њеном тлу животе је изгубило више од 1.700.000 особа, од којих је преко 300.000 бораца НОВ и ПОЈ. Међу жртвама најбројнији су Срби.

Краљево као град има посебну обавезу да са поносом обележава Дан победе имајући у виду да је један од градова у Србији који је преживео најбруталнија страдања током рата. Само у периоду од 15. до 20. октобра 1941. године Немци су у Краљеву стрељали 2.255 недужних грађана, међу којима је било и деце. Стрељање су поновили и 1943. године, када су на Краљевачком аеродрому стрељали још 99 невиних жртава.

На све ове догађаје из рата подсетио је Милан Матијевић, председник Друштва за неговане традиције народноослободилачких ратова „Јово Курсула“. Истакао је да се не смеју заборавити ни погинуле приликом ослобађања Краљева у окршајима са крволочном дивизијом „Принц Еуген“, када је погинуло 67 партизана, али и више од 300 бораца Црвене армије.

„Због наших будућих поколења имамо обавезу да се, бар на овај датум, на Дан победе над фашизмом, сетимо невиних жртава Другог светског рата“, рекао је Матијевић.

Венце су положили делегације Градске управе града Краљева, Рашког управног округа, Војске Србије, Полицијске управе Краљево, ратних ветерана, организација које негују традиције ослободилачких ратова и других удружења. Делегацију УВПС Краљево предводио је новоизабрани председник Градског одбора Радоје Томашевић. **Ј. Симић**

Земун

УЧЕСТВОВАЛИ И ЋАЦИ

У Земуну, испред Споменика палим борцима од 1941. до 1945. године, обележен је Дан победе. Скуп је отворио председник СУБНОР-а Земун Радован Лазаревић. Затим су делегације положили венце. У име СУБНОР-а то је учинио потпредседник Бранко Миланковић, испред Градске општине Земун Драган Матијевић, затим потомци 6. личке дивизије са Жељком Бурсаћем на челу који је и члан Месне организације УВП Батајница. У име земуних војних пензионера венац су положили Славо Дошеновић, председник ОпОд Земун, Трајче Митушев, секретар и Милан Бига, члан ОпОд.

Комеморативном скупу су присуствовали ђаци Основне школе „Светозар Милетић“ са директором школе Горданом Срећковић на челу. О значају 9. маја говорио је: Ацо Ђенић, секретар СКОЈА Земун. Затим су ђаци литерарне секције ОШ „Светозар Милетић“ Нина Драганић, Огњен Павичковић и Стеван Вуканић рецитовали пригодне песме. Рецитовала је и Даринка Марковић, члан Књижевног клуба „Иво Андрић“. **Т. М.**

ња резервних војних старешина Зоран Савић.

Након усвајања дневног реда, извештај о раду поднео је досадашњи председник Војислав Антић. Он је изнео прецизне податке о спроведеним активностима у протеклом периоду, као и о проблемима који нису могли бити решени на нивоу крагујевачке организације.

Градски одбор Крагујевац је и поред тешких услова рада, због пандемије вируса корона остварио добре резултате током четворогодишњег рада. Редовно су посећивани и информисани временши и оболели пензионери.

Једнократна новчана помоћ додељена је за 65 чланова у износу од 1.636.000 динара,

Подршка истакнутом члану

ТАКО СЕ ГРАДИ ДРУГАРСТВО

У Општинској организацији УВП Звездара чланови као да припадају великој истинској породици. Тамо се води непосредна брига о сваком члану, пре свега када је некоме потребна каква помоћ, али се и пружа подршка онима који постижу резултате на уметничком или неком другом пољу.

Тако су отварању изложбе у Галерији општине Врачар коју су приредили чланови ликовне групе „Сергеј Јовановић“, чији је члан

устике, колажа, цртежа у оловци и различитим бојама попут фломастера, фитоколажа, керамике, скулптуре рађене у дрвету и лампе рађене у витраж техници.

„Уметници УЛУ „Сергеј Јовановић“ показали су свој победнички менталитет у претходном периоду над владајућом ситуацијом која је била обележена изолацијом и болешћу, приказујући способност да се веома брзо прилагођавају, пркосећи тим тешким животним моментима својом богатом креативношћу путем ликовног стварања, рекла је Јазмина Кланица.

Љубица Вучинић, члан Општинске организације УВП Звездара са запаженим сликама учествовала је на великом броју изложби, од којих је неколико самосталних. **З. П.**

и Љубица Вучинић, присуствовали председник ОпОр УВПС Милован Лалић и потпредседница Милка Шолаја, иначе песникиња.

Изложбу је 16. маја отворила мр Јазмина Кланица, историчар уметности која је између осталог рекла да је на у галерији изложено више од тридесет радова у техници уља и акрила на платну, акварела, ена-

После нестанка центра светског комунизма у Москви, улогу диригента је преузео Брисел у коме се налазе најважнији органи Европске уније и команда НАТО пакта. Тако је тај град постао ново седиште „светског Политбироа“ (М. Тачер), због чега се данас и говори о „европском болшевизму“. Нови светски поредак (глобализам) преузео је улогу „пролетерског интернационализма“, а уместо „диктатуре пролетаријата“ добили смо диктатуру тржишне привреде, где главну улогу играју свемоћне мултинационалне компаније и њихови власници, који помоћу парламентарних лобија и великих изборних донација (што су легализоване форме западњачке корупције) значајно утичу на политику Запада.

Због свог геостратегијског положаја, Балкан је вековима био и остао полигон надметања великих сила. Од свих балканских земаља кандидата за чланство у Унији, Србија се налази у нејтежем положају, јер настоји да задржи своје традиционално добре односе са Русијом и Кином и војну неутралност. Све то није у складу са политиком ЕУ која је већ преузела више од две трећине националног суверенитета земаља чланица. У политици према малим земљама, Запад одавно користи принцип „шаргарепе и штапа“ - политички притисак и примамљива обећања. Но, Запад се често не задовољава тиме, него своје захтеве проширује и на области друштвене надградње - на језик, науку и културу. Добро је познато да земља-кандидат мора да испуни бројне приступне захтеве Уније: јачање правне сигурности и независности судства, слобода медија и још много тога.

Српски грађански законик

Када је у питању равноправност мушкараца и жена, крупан заокрет је донела Француска револуција (1789). Укидањем апсолутистичке феудалне државе, она је створила услове и за унапређење људских права. Увела је ословљавање са „грађани и грађанке“, основала женске школе, одакле су потекли бројни називи за нова женска занимања и звања, што се постепено проширило на целу Европу, па и на свет. Данас јавно ословљавање има нове облике („даме и господо“, „колегице и колеге“), а доскора „другови и другарице“, што се још задржало у неким политичким партијама леве оријентације.

Основе равноправности полова у нашој земљи поставио је Српски грађански законик, донесен 1844. године у време владавине кнеза Александра Карађорђевића. Овај четврти по реду европски грађански законик (после Наполеоновог Code civil (1804), Аустријског законика (1811) и Холандског законика (1838) примењивао се читаво једно столеће (до 1946. године), што је доказ његове напредности и демократичности. И поред тога што се први српски министар просвете Доситеј Обрадовић залагао за школовање мушке и женске омладине, овај закон је широм отворио врата афирмацији жена и њиховом образовању. Отварањем женских школа, настају бројна женска занимања (учитељи-

Језик наш насушни

У РАЉАМА ПОЛИТИКЕ

Није непознато да језик одвајкада служи као средство општења (комуникације), али и као *средство убеђивања и потчињавања*, па су људи временом постали „робови речи“ (Ф. Ниче).

ца, домаћица, неговатељица итд), а неколико деценија касније срећемо и прва женска академска звања: *професорка, докторка, књижевница* итд.

Злоупотреба језика у политици

Човек је једино живо биће које посудује дар здраворазумског мишљења и моћ говора. Тај његов свет речи познат је као *логосфера*. Није непознато да језик одвајкада служи као средство општења (комуникације), али и као *средство убеђивања и потчињавања*, па су људи временом постали „робови речи“ (Ф. Ниче). Пошто је људска психа подложна утицају речи и њених магичних моћи, није никакво чудо што су разни тирани смишљено користили речи као средство манипулације свешћу својих поданика. У њихову карбуну моћ подједнако су веровали народни трибуни и тирани, космополити и националисти, либерали и комунисти. И баш то претварање језика у средство владања људима прекренуло је процес разарања језика, при чему су лажна демократија и слобода говора одиграле значајну улогу. Оне су допринеле да се временом створи безлични, немудри језик који полако продире у људски мозак и нагриза људски природни говор.

Нагли развој електронских и штампаних медија постепено је потискивао раније доминантно усмено општење људи, чему је све више служио вештачки језик, опробано средство за „продају магле“ и масовно испирање мозгова. У данашње време, када се цео „демократски свет“ здушно залаже за „слободу штампе“, отржењавајуће делују речи оснивача и трећег председника САД Томаса Џеферсона: „Ниједна влада не може постојати без цензуре. Тамо где је штампа слободна, нико није слободан“! Слободна штампа мора бити ограничена слободама грађана и друштва у це-

лини, јер слобода без скрупула и одговорности представља озбиљну претњу сваком друштву.

Што се пак тиче нашег језичког подручја, Други светски рат је донео озбиљне промене на језичком плану. Победом комунистичке опције укинута су монархија и капитализам, а уместо њих добили смо *републику и социјализам*. Нестанком ранијег политичког и друштвеног система у заборав је пала и његова лексика, а нови друштвени поредак са собом је донео и нове речи, посебно у политици и економији (*болшевик, кулак, кадровик* итд.), а многи називи одједном су добили атрибут *нови и народни*, иако нису били ни једно ни друго. Предратно ословљавање: „*грађани и грађанке*“, „*даме и господо*“, „*браћо и сестре*“ замењено је поратним „*другови и другарице*“.

Велике језичке промене уследиле су увођењем самоуправљања као новог друштвено-економског система, што је кулминирало доношењем Закона о удруженом раду (ЗУР) 1976. године, који је посебно занимљив због својих, не баш најспретнијих назива - нпр. неколико најфреквентнијих: основна организација удруженог рада (ООУР), раније погон), основна васпитна радна организација (ОВРО, раније школа, наставник разредне наставе, раније учитељ, индивидуални пољопривредни произвођач, раније пољопривредник, сељак, комплекс обрадивих површина, раније њива итд. Поред тога, многа непроизводна занимања су одједном преведена у раднике па смо тако добили: културне, просветне, научне, здравствене, социјалне, спортске, туристичке и друге „раднике“, док су прави физички радници добили разне рогобатне називе попут руководиоца пољопривредних машина, тј. агромашиниста итд.

Здравко Зељковић

Поводом 100 година од смрти генерала Павла Јуришића Штурма

НЕМАЦ СА ДУШОМ СРБИНА

Био је пруски официр, најчувенији и најодликованији странац у редовима српске војске, који се пуних 46 година раме уз раме са Србима борио у шест ратова. Херој који је ушао у легенду и песму, кога су поштовали и уважавали сви - и официри, и војници, и народ. Неизмерно је волео Србију и своју судбину до краја живота, скоро пола века, везао за њу.

Павле Јуришић рођен је као лужички Србин Паулус Штурм 22. августа 1848. године у Бистрици код Герлице (Gorlitz) у Немачкој. Отац му се звао Отон, а мајка Хермина. Основну школу и осам разреда гимназије завршио је у Герлицу. У војну академију у Бреславу (данас пољски Вроцлав - Wrocław) ступио је 1866. године, након које је завршио и Ратну академију у Мецу.

Чин потпоручника добио је 1. јула 1870. године, а одмах затим доживео је и прво ратно искуство током француско-пруског рата, вођеног те и наредне године. Учествовао је у борбама свог 46. пруског пука код Верта, Малмезона и Монт Влесиеријана, где је за показану изузетну храброст добио Гвоздени крст.

У Србију је заједно са млађим братом потпоручником Еугеном Штурмом (Евгеније Јуришић Штурм) дошао 1876. године, а обојице су 15. јуна примљени у српску војску. У надахнутим патриотским натписима после Штурмове смрти наведено је да је разлог његовог доласка било противљење германизацији лужичких Срба и жеља да помогне Србији у предстојећем рату са Турском. Међутим, сасвим другачије сведочење забележио је доктор Арчибалд Рајс, који је у јулу Колубарске битке о томе у Ваљеву разговарао са генералом Штурмом: „Кад је плануло турско-руски рат, Јуришић је напустио Прусе да понуди своје услуге Турцима. Али кад је стигао у Београд, речено му је: 'Не можете проћи'. Младић који је снивао о слави, тражио је тада да га приме у српску војску која се спрема да се ухвати у крваво коло. Његова жеља је била услышана...“ Србија је у то време вапила за школованим официри-ма.

Како је Паулус постао Павле

У Србији је поручник Паулус Штурм био учесник у српско-турским ратовима вођеним од 1876. до 1878. године. Као командант Шабачко-посавско-тамнавског батаљона 2. класе и командант батаљона Првог добровољачког пука водио је борбе са Турцима у источним пределима Босне и истакао се у одбрани Лешнице код Лознице. За постигнуте успехе код Бијељине унапређен је у чин капетана 2. класе и одликован Таковским крстом са мачевима и Сребрном медаљом за храброст. Током Другог српско-турског рата 1877. године командовао је Крајинским пуком Тимочке комбиноване бригаде Књажевачке војске, где је у борбама код Беле Паланке и Пирота показао изванредну храброст. Тада је одликован Таковским крстом четвртог степена, Златном медаљом за храброст и руским орденом Светог Василија 3. степена са мачевима.

У српско-бугарском рату у новембру 1885. године био је командант Шестог пешадијског активног пука Дринске дивизије.

Капетан Паулус Штурм оженио се 1881. године Савком, ћерком среског начелника Стевана Пироћанца, која је млада остала удовица након што је њен први муж, мајор Михаило Илић, погинуо у боју са Турцима на Јавору. Променио је своје немачко име у српско Павле, а презиме превео на срп-

ски у Јуришић. Ипак, као друго презиме, надимак, задржао је и оно Штурм. Пред венчање је прешао у православну веру, а за крсну славу одабрао је Светог Саву. Савка је у брак са Павлом ушла са осмогодишњом ћерком Јеленом, коју је он усвојио и гледао је као своје дете.

Убрзо му је, 1888. године, од туберкулозе умрла жена Савка, након чега се оженио Јеленом Миловановић из Новог Сада. Ни у овом браку није имао своје деце.

У периоду мира до балканских ратова налазио се на дужностима команданта Тимочког и Моравског пука сталног кадра, помоћника и команданта Дринске дивизијске области, изванредног комесара на српско-турској граници и команданта Моравске дивизијске области. Био је и пензионисан 1901. године због противљења жељидби краља Александра Обреновића Драгом Машин, па после неколико месеци поново враћен у службу. Током јесени 1907. налазио се као инострани посматрач на маневрима италијанске војске. Службено је у Шапцу, Зајечару, Књажевцу, Нишу Ваљеву, Београду.

Од 1908. године био је први ађутант краља Петра Карађорђевића, кога је пратио на путовањима по Русији, Бугарској, Турској, Италији, Светој Гори...

Краљ и његов ађутант

Београдски медији су у протеклих 100 година често писали о блискости која је постојала између генерала Штурма и краља Петра. То су приписивали наводном личном познатству из ратне школе у Француској, али та тврдња се временски не подудара јер је тадашњи принц Петар, након завршене академије, усавршавао у Специјалистичкој артиљеријско-инженерској школи у тада још француском Мецу завршио 1867. године, док се кадет Паулус Штурм у то време налазио тек на другој години основних студија војне академије у Бреславу.

Као легенда је кружила и прича да је потпоручник Штурм наводно 1870. године у француско-пруском рату спасао живот заробљеном француском потпоручнику под именом Пјер Кара, иза кога се крило име Петра Карађорђевића из 5. легионарског батаљона француске армије Лоара, али ни за њу не постоји историјска потврда. У сваком случају краљ Петар је имао велико поверење у Павла Јуришића и тражио је да буде у његовој близини.

„Висок, румен, врло војничког држања,

он још има нешто од пруског официра у својој спољашњости, али његова душа је постала српска са свим жаром...“ описивао га је Арчибалд Рајс.

Савременици су за њега говорили да је био највећи стручњак за пешадију у српској војсци и један од „најспремнијих и најисправнијих официра старије генерације“. Имао је ретку, несаломљиву енергију, и био војник у правом смислу те речи. Важио је за одличног, праведног старешину, пуног такта и лепих манира, који је непрестано радио на свом усавршавању. У служби је био строг, тачан и педантан, а у друштву љубазан и веома занимљив. Писао је текстове за стручну војну литературу, са посебним освртом на његов омиљени род - пешадију, а савременици су његове критике маневарских ратова описивали као савршенства. Поред два матерња језика, немачког и српског, потпуно је владао и француским језиком.

У Првом балканском рату пуковник Јуришић Штурм командовао је Дринском дивизијом првог позива у саставу Прве армије, на чијем се челу налазио престолонаследник Александар Карађорђевић. У првим борбеним редовима предводио је своје војнике у нападу на брдо Зебрњак током Кумановске битке и на овом стратешки најважнијем месту успео да разбије турске снаге. Након тог великог успеха пуковник Штурм је са својим Дринцима, преко Скопља и Велеса, учествујући у биткама на Бабуни и Бакарном гумну, стигао до Прилепа и Битоља.

Унапређен је у чин генерала 20. октобра 1912. године, истога дана када и дотадашњи пуковници Живојин Мишић и Петар Бојовић.

У Другом балканском рату командовао је Дунавском дивизијом 1. позива у борбама са Бугарима на Брегалници.

Командант Треће српске армије

Током судбоносних првих месеци борби против Аустроугарске 1914. године генерал Штурм се налазио на челу Треће српске армије, чији је задатак био да штити западну границу Србије на Дрини и спречи продор непријатеља ка Ваљеву. Одлучношћу и способношћу јединица Треће армије и њеног команданта Аустројанци су били осујећени у својој намери, док је истовремено Другој српској армији генерала Степана Степановића дата прилика за одлучујући удар по непријатељу на Церу.

Штурм је унапређен у чин генерала 20. октобра 1912. године, истог дана када и дотадашњи пуковници Живојин Мишић и Петар Бојовић

Данас касарна у Пожаревцу и улица у Београду у којој се налази Војна академија Војске Србије носе име генерала Павла Јуришића Штурма.

„Висок, румен, врло војничког држања, он још има нешто од пруског официра у својој спољашњости, али његова душа је постала српска са свим жаром...“, описивао је Павла Јуришића Штурма Арчибалд Рајс.

У већ поменутом разговору са Арчибалдом Рајсом у јесен 1914. године, згражавајући се над аустријским зверствима над цивилима у Мачви и немачким злочиним у Белгији, генерал Штурм је рекао: „Ја то не разумем. Кад би моји стари другови са академије из 1870. знали шта раде њихови синови и унуци, они би се преврнули у гробу“.

Ускоро је добио прилику да одмери снаге управо са једним својим колегом са академије из Бреслава. Ратне јесени 1915. године на Штурма је напао фелдмаршал Аугуст фон Мекензен. Заједно су студирали и Штурм је тачно знао како Мекензен размишља, што му је доста помогло да вештим маневрисањем избегне опкољавање и смањи губитке под налетом далеко надмоћнијег и артиљеријом боље наоружаног непријатеља. Током одступања које је уследило, Трећа армија се повлачила из правца Пожаревца долином Мораве према Крушевцу, а затим у Метохију. Остало је забележено да су јединице генерала Штурма, штитећи одступницу осталим армијама, биле последње српске трупе које

су напустиле Пећ у повлачењу кроз Црну Гору према албанском приморју.

У марту 1916. године налазио се у посети западноевропском фронту, где је на позив француског војног врха имао прилике да се на лицу места упозна са најновијим искуствима у савременом ратовању, са посебним освртом на авијацију, чије је време тек долазило.

Након опоравка и реорганизације на Крфу, Трећа српска армија је транспортована за Солун, а затим на фронт према Бугарима, који су у међувремену запосели границу окупиране Србије и неутралне Грчке. Додељен јој је сектор према Кајмакчалану и Битољу, са задатком да 20. августа 1916. крене у општи напад на Бугаре. Међутим, Бугари су то прозрели и 17. августа вишеструко надмоћнијим снагама напали на још непотпуно развијену и до краја артиљеријом неопремљену Штурмову Трећу армију. Борио се генерал Штурм током те Горничевске битке као лав са оним чиме је на том правцу располагао - ојачаном Дунавском дивизијом и Добровољачким одредом војводе Вука. Дринску дивизију није смео да помера са фронта према Кајмакчалану, где ће тек за три недеље почети борбе, а главнокомандујући савезника на Солунском фронту француски генерал Морис Сарај тврдоглаво је држао Прву српску армију беспослену у долини Вардара. Уз огромне губитке Трећа армија је била приморана да се повуче чак до Островског језера, чиме је био угрожен и опстанак читавог Солунског фронта.

Због тога је српска врховна команда, усред Горничевске битке, 22. августа сменила генерала Штурма са места команданта Треће армије, иако су сви знали да

нико други, да је био на његовом месту, не би могао ништа боље да уради. Ово је био његов први и једини неуспех у војничкој каријери. Никада више није командовао јединицама.

У октобру 1916. године послат је као специјални изасланик у Русију како би помогао решавању проблема у Српском добровољачком корпусу у Одеси, састављеном од заробљених аустроугарских војника јужнословенског порекла, углавном Срба, нешто мало Хрвата и Словенаца. Преко Јапана вратио се почетком 1917. године на Солунски фронт, где је постављен на високу протоколарну дужност канцелара Краљевских ордена.

Искуство седам ратова

Пензионисан је 8. септембра 1921. у 74. години, само три недеље после смрти краља Петра Карађорђевића. И то је тешко поднео. И не само он, већ цео српски народ, а београдска штампа је „на нож“ дочекала његово пензионисање текстовима о „поратним ратницима“ из Министарства војног који су га пензионисали да би направили места својим пријатељима. „Остављени су у служби, па чак и унапређени многи бивши аустроугарски неспособни официри, али није било више места у нашој војсци за неколико старих и заслужних команданата који су век провели спремајући и подижући српску војску...“ писала је београдска Политика.

За собом је имао 56 година војничке службе и седам ратова. Ратовао је против Турака, Бугара, Арнаута, Аустријанаца, Мађара, Хрвата... Борио се за Немачку (Пруску) и против ње, борио се против Француза, а као српски официр ратовао заједно са њима против Немаца. Био је један од најспособнијих официра српске војске, раван славним српским војводама. Српској војсци служио је на част у свима ратовима. Одликован је са 46 ордена и шест великих ленти, међу којима су се налазила сва српска и многа страна одликовања.

Убрзо након пензионисања пао је у постелу и преминуо од запаљења плућа 13. јануара 1922. године. Београдска штампа је писала да га је тога дана ујутру, чувши да је болестан, посетио краљ Александар Карађорђевић, вероватно да покуша да се искупи за чин неправедног пензионисања који је „у име његовог величанства Александра“ потписао Никола Пашић. Да у овој посети није било нимало искрености потврдила је београдска Политика од 21. јануара 1922. године, јављајући да је дан после сахране генерала Павла Јуришића Штурма у његов стан у Мишарској улици бр. 1 упала државна комисија за реквизирање станова и саопштила генераловој супрузи Јелени да јој је од тог тренутка довољна за живот једна соба и кухиња, а да преостале две собе мора да напусти.

И тако се, на опште згражавање српског дела становништва новоосноване уједињене државе Краљевине СХС, она „одужила“ овом великом војсковођи и несумњиво великом Србину, који је цео свој живот, све што је имао и знао, уложио у Србију.

Данас касарна у Пожаревцу и улица у Београду у којој се налази Војна академија Војске Србије носе име генерала Павла Јуришића Штурма.

Игор Гојковић
Извор. *Одбрана*

Пише Мира ШВЕДИЋ

Од ковида до постковида

ПОД ЛУПОМ КАРДИОЛОГА И НЕФРОЛОГА

Још увек се не зна довољно како постковид утиче на срце и крвне судове, тако да су многа истраживања у току. Зна се да постоји већи број вируса који могу да изазову оштећење срчаних ћелија и крвних судова и то није посебност само за ковид 19. Не зна се ни то да ли код нехоспитализованих болесника са благом сликом ковида постоје знаци оштећења бубрега, нити да ли ће они бити нови бубрежни болесници. То ће се годинама истражити.

Познато је да корона вирус прође кроз читав организам, а где ће направити проблем зависи од природног имунитета заражене особе и од тежине облика болести ковида 19. Иако се то обољење најчешће манифестује као респираторно, одмах након плућа најизложенији и најугроженији орган је срце. Често се оболели у постковиду жале да имају аритмије и осећај пробадања у грудима, да дуго осећају слабост и малаксалост, те да не могу да поврате ниво физичке кондиције који су имали пре инфекције.

Још увек се не зна довољно како постковид утиче на срце. О томе која су досадашња сазнања говорио је проф. др Бранко Белеслин, кардиолог са Клинике за кардиологију Универзитета КЦ Србије на научном скупу „Дугорочни ефекти ковид 19 на здравље - досадашња сазнања и најновија истраживања“ који је путем видео-линка организовала Академија медицинских наука Српског лекарског друштва.

Последице на кардиоваскуларни систем

Од раније је познато да постоји већи број вируса који могу да изазову оштећење срчаних ћелија и крвних судова и то није посебност само за ковид 19. То су вирус грипа, ентеро и коксаки вируси, HIV, Epstein-Barr вирус, па и вирус Западног Нила. Они се због те своје склоности називају кардиотропни вируси.

Према упоредним подацима које имам, вирус инфлуенце може да се испоји код 1-13% пацијената као акутни миокардитис, код пацијената са HIV-ом развијају се кардиоваскуларне компликације у око 20% случајева. Познато је и да се код грипа и вирусне инфекције повећава за чак шест пута учесталост пацијената који долазе са инфарктом миокарда након преболевања. Интересантно је, међутим, да тај феномен нисмо видели овога пута код ковида 19 и да је у првих месец дана, док није кренула масовна антикоагулантна терапија, било више плућних емболија него инфаркта миокарда код нас у коронарној јединици - истиче проф. др Белеслин.

Према његовим речима кардиоваскуларне компликације (КВ) обично се јављају око две недеље након појаве симптома ковида 19, мада микроваскуларна оштећења почињу већ у раном току болести. Посебно су опасне тромбозе које су честе и јављају се у до 50% теже оболелих пацијената. Оне могу бити присутне као секундарне код пацијената са тешким респираторним симптомима или доминантна карактеристика код пацијената са благим респираторним симптомима, а тромботички догађаји могу бити и једина клиничка манифестација код појединих пацијената.

Ми у суштини не знамо и не можемо да предвидимо који су пацијенти склони да развију кардиоваскуларне компликације, исто као што не знамо који ће механизми и клиничка слика бити доминантни у развоју инфаркта миокарда, али знамо да су кардиоваскуларни коморбидитети, као што су хипертензија, гојазност, КВ, дијабетес, а који иначе претходе срчаној болести, чести код пацијената са ковидом 19 и показало се да пацијенти који имају коморбидитете имају и тежу клиничку слику и већи mortalитет. То је доказала и велика студија на 5.700 ковид

19 хоспитализованих пацијента у којој је 88% болесника имало више од једног коморбидитета, најчешће хипертензију, гојазност и дијабетес - истиче проф. др Белеслин.

Европско удружење кардиолога је још 2020. године побројало све клиничке манифестације/компликације који се могу јавити у акутној фази ковида 19 и проф. др Белеслин је навео неке од њих. Пре свега, акутни коронарни синдром са болом у грудима, ЕКГ и ехо промене, које су у почетку биле нешто ређе, потом акутно оштећење миокарда, па миокардитис. Могу се јавити аритмије, ретко срчана слабост, још ређе прави кардиогени шок, перикардна енфузија (доказује се ЦТ налазом или ехокардиографом). Врло честе су плућне емболије, посебно код тешко оболелих, и мождани удари. Јавља се и тромбоза дубоких вена.

Међутим, симптоми су често маскирани тешком клиничком сликом и није лако поставити лабораторијску дијагнозу оштећења срчаног мишића. Пракса је показала да ковид 19 за разлику од других инфекција напада и здраву популацију и ствара тегобе са срцем људима који нису раније имали болести срца и крвних судова. Такође, нови сојеви вируса изазивају тежу клиничку слику и погађају и млађу популацију.

Шта говоре студије

Дугорочне последице ковида 19 још се прате. Професор др Бранко Белеслин представио је неколико студија које су значајне за кардиологе у пандемији корона вируса. Најпре студију коју су спровели G. Giustin и сарадници на 305 пацијената (67% мушараца, просек 63 године) нешто старије популације, који су праћени током хоспитализације. Показала се да је 63% имало оштећење миокарда, што је дефинисано повишеним тропонином (протеином који се налази у срчаном и скелетним мишићима), од којих је 65% већ дошло са повишеним тропонином на пријему, а једна трећина га је развила током хоспитализације. У групи оних са оштећењем миокарда углавном су били старији, са хипертензијом, дијабетесом, хроничном бубрежном слабости, а знатно су били повећани и маркери запаљења - ЦРП, ИЛ-6, коагулације, Д-димер, као и ензими јетре.

У закључку су аутори истакли да је показатељ болничког mortalитета повезан са годинама, респираторним дистресом, претходном срчаном слабешћу, акутним оштећењем бубрега, оштећењем миокарда са ехо-поремећајима - истакао је наш кардиолог.

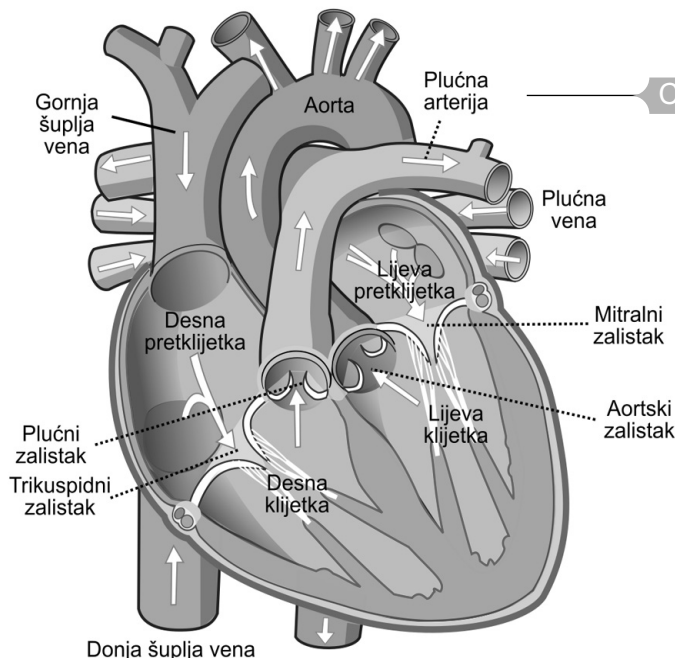
МИОКАРДИТИС И ПЕРИКАРДИТИС

Упала срчаног мишића или миокардитис је обољење које се може јавити код људи свих узрасних категорија, али је најчешће код млађих и претходно здравих људи. Пацијенти се жале на прескакање у срчаном ритму или изражен оштар пробадајући бол у грудима.

Највећи број пацијента који су имали миокардитис потпуно се опорави, без икаквих трајних оштећења срца. Опоравак може да траје од неколико недеља до неколико месеци, али се срчана функција у потпуности поврати. Мањи број развије тзв. дилатативну кардиомиопатију - стање у коме се срце прошири и ослаби - што захтева доживотно лечење. Веома ретко миокардитис брзо напредује и доведе до смрти болесника. Перикардитис или упала овојнице која облаже срчани мишић једно је од честих кардиолошких обољења. Симптоми перикардитиса обично се манифестују као бол или стезање у грудима, које се може погоршавати при дубоком дисању, што је управо један од описаних симптома постковид 19 синдрома.

Професор др Белеслин каже да је студија Puntmann и сарадници „дигла доста прашине“. Она је обухватила 100 пацијента који су два до три месеца после ковида испитивани високом магнетном резонанцом. Реч је о нешто млађој популацији, у просеку 49 година. Било је хоспитализовано 33%, а 67% је кућно лечено. Током хоспитализације у тој групи 15% имало је повећање тропонина, а код њих су симптоми били атипични болови у грудима, лупање срца (палпитације), недостатак ваздуха, док је у другој групи кућно лечених само 5% пацијента имало повишен тропонин.

Закључак је био да је укупно оштећење посматране групе 78%, а најчешћи поремећај била је миокардна инфламација у 60% случајева, праћена регионалним оžilжком и срчаним задебљањем. Међутим, независно од тежине болести, симптома и времена од краја лечења постојала је корелација између тропонина и оштећења. Та оштећења су у суштини врло блага - имамо малу перикардну ефузију и мале оžilжне промене.

САВЕТИ ЛЕКАРА

оних на јединицама интензивне неге (ЈИН). Студија из Енглеске на 100 пацијената (SJ, Halpin и сарадници) који су били хоспитализовани рађена је 29-71 дан после отпуста. Просек година пацијената био је преко 60, а од симптома имали су замарање, недостатак ваздуха, неуропсихијатријске болове. Те тегобе биле су израженије код пацијената који су били у ЈИН у односу на оне на одељењима.

Да симптоми постковида утичу на квалитет живота показала је француска студија (J. Garrigues и сарадници) у којој је просечно 111 дана праћено 120 претходно хоспитализованих пацијената лечених на одељењу и на ЈИН. Најчешћи симптоми били су замор - 55%, диспнеја - 42%, губитак меморије - 34%, концентрације и поремећај сна - 29%, губитак косе - 20% (жене). Код 30% пацијената је била слабија толеранција на напор због диспнеје. Једна шпанска студија (M. Taboada и сарадници) пратила је 283 хоспитално лечених пацијената на одељењу и у ЈИН након шест месеци од прележане инфекције. Показано је да је у односу на стање пре ковида 56% пацијената и даље имало тегобе, око 20% значајна ограничења, махом су то били они лечени у јединицама интензивне неге, у зависности од година и дужине хоспитализације.

Професор др Белеслин представио је и студију L. Townsend и сарадници која је на обухватнији начин посматрала промене које се тичу Д-димера. Код 150 постковид пацијената рађени су сви лабораторијски маркери коагулације и инфламације и шестоминутни тест ходања. Благи симптоми били су видни код 64% пацијената (46% хоспитализованих, а око 11% у ЈИН). После 2,5-3 месеца повишен Д-димер имало је 25% пацијената, а нешто мање од 10% њих имало је и значајно повишење вредности. Оне су биле веће код пацијената са коморбидитетима, који су хоспитализовани и већином код мушкараца старијих од 50 година.

- Веома мали број пацијената имао је повишен фибриноген, што значи да он није пратио повећање Д-димера. Такође, код малог броја пацијената били су повећани и маркери запаљења заједно са Д-димером. Замор је имало 51%, благе симптоме од ковида 56%, и није постојала корелација између било којих актуелних клиничких симптома и Д-димера. Код осам значајно симптоматских пацијената са повишеним Д-димером урађена је радиографија и ниједан није имао знаке плућне тромбоемболије, али се код два пацијента који су имали повишен Д-димер развила у даљем току. Закључено је да се Д-димер одржава код четвртине пацијената, а симптоми код око половине, и поред скоро потпуно нормалних параметара коагулације и инфламације. Могуће је да екстраваскуларна плућна фибринолиза има утицај на повишен Д-димер, али остаје отворено питање профилактичке антикоагулације - истакао је проф. др Белеслин.

(Наставак у идућем броју)

Извор: Одбрана

не. Тек треба да се покажу клинички ефекти, тако да је закључак ових аутора ипак био балансиран. Они су рекли да значајан број пацијената има имигинг знаке захваћености срца независно од тежине болести, који перзистирају после акутног прележаног ковида. Дугорочни ефекти тих малих промена углавном су непознати у највећем броју случајева и тек треба да се испитају. Међутим, некад те промене могу да доведу до лоших исхода, поготово код оних пацијената који имају друге врсте инфламаторних миокардиопатија - објашњава др Белеслин.

Неколико студија односи се на упоредни преглед пацијената лечених на одељењу и

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatizonex.rs
info@slusniaparatizonex.rs

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Снимио:
Звонимир
Пешић

Година XX. Број 219. МАЈ, 2022.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

Лист излази месечно.

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за висуину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Ако неко добије државу на дар
ишшање је ко је у њој шаа
јосиодар?*

*Савремене басне уз примерке
расне
омладини прејоручују у саише
касне.*

*Увозили смо у породицу све и
сваиша,
цикну према зешу узбуђена
шаиша.*

*На конкурс за чувара им се
свидео
кандидат који није чуо, а ни
видео.*

*Домаћице нам сада носе кесе
разне са ијаце, еколошке,
али полуиразне.*

Павле Бандовић

TANJA dent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х